

**ЯКОБ
БУРГИУ**

**СОРЕ
О МИОАРЭ**

ЯКОБ БУРГИУ

**СОРЕ
О МИОАРЭ**

ПОЕМЕ

**Кишинэу
Литература артистикэ
1990**

IACOB BURGHIU

SPRE O MIOARĂ

1990

UN PROZATOR PRINTRE POETI

Iacob Burgiu e un copil mare cu barbă.

La cei mai slabi curenți ai realității el reacționează prompt și mereu cu aceeași lipsă de reținere, pe care am crede-o neseriozitate, dacă n-am ști că e altceva – însăși *i n g e n u i t a t e a d e z g o l i t ă*. De aici și dese sale exclamații monosilabice:

– Frumos! – când se bucură de ceva.

– Măi! Măi! – când viața îi arată cu sfidare răni și suferințe care umilesc sau frustrează omenescul.

Și neapărat – un zâmbet plin, în care simți cum radiază întreaga-i ființă, ori o crispă disperată, în care durerea, compasiunea și revolta, adunate în cel mai vulnerabil punct vital – inima, răbufnesc într-un sentiment dezarmant de neajutorare. Într-o muțenie desăvârșită – un strigăt asurzitor al sângelui!

Un eticism *sui generis*, împlântat adânc în însuși sorgintea pură nealterată a vieții, ce “răzbună” statornic în poeziile lui Iacob Burghiu împotriva a ceea ce aș numi demență a nefirescului (în infinitele sale forme și manifestări). E semnul roșu al unei inocente Calocagatii.

ANDREI ȚURCANU

*În amintirea străbunicului meu
Dănilă Burghiu – meșter
de biserici, poduri și fântâni*

Peste firul verde
A trecut asfaltul...
Nimenea nu vede
Că-i din neam, ca altul.

– Vai, mă frige, mamă,
Focul până-n talpă!
Vai, mă-ncinge, tată,
Și suflarea-mi sapă!

Lângă firul verde
S-a-năsprit țărâna,
Șipotul îl pierde,
Holda îl îngână.

Peste firul verde –
Asfaltul, opacul...
Nimenea nu crede
Că-i din osul dacului.

**LADĂ
CU
NUNȚI**

POETUL

lui Grigore Vieru

Pașii lui sparg asfaltul
și pe urma-i năboiește iarba,
ca lumina, ca apa.
Iarbă ce are darul vorbirii.

Fruntea lui mereu aburită, —
pâine dospind în covată...
Inima-i plouă
și licărește în ochi
cu semințe și patimi.

Aripile?...
Are cuvinte din cele sfinte, trăite...
Și copiii, luându-le
drept manuale de limbă,
de geografie, istorie
și de bună purtare,
zboară cu ele
spre alte continente,
spre alte planete,
spre alte constelații,
ca la întoarcere
să rămână-n graiul mamei.

Gândul lui e mereu săgetat...
De aceea noaptea,
cu lună și fără,
coboară în el insomni
să-l adune-n lumina dintâi.
Vorba îi e dezgolită,
ca un copil la prima scaldă,
potolită, curată,
ca un bătrân la sfat
cu moartea-n ogradă...

Suflarea lui — apă moartă și vie
între trudă și somn,
între boltă și glie.

PATRIA

Țărâna mea, cu grai de pasăre-împărată,
Ce pentru noi din cuibul tău tresari,
Sădind credințe veșnice și mari
Să intre-n toamnă-o primăvară albă.

De ziua ta ne știm din moarte-ntorși
Și-i primenită de tăceri aripa...
Încât și spicul pare un strămoș
Ce a-nviat și-ți omenește clipa...

Nălțare-ți este râvna zi de zi
Și respirăm din pacea ta deplină...
Cetate ni-i cel grai ce înverzi
Cu ramuri năzuind înspre lumină...

Cu ramuri, inimi, cuiburi, doruri,
Priveliști ce îmbărbătează fruntea,
Săpăm fântâni departe, hăt, în ceruri,
Și pare de țărână dintre stele puntea...

BAȘTINA

La Zeicani și pe vreme urâtă,
și pe vreme mai bună
zilele-s munți în cunună.
Și omul,
când iese din casă spre poartă,
de pe-un vârful de munte coboară...
Iar de-apucă drumul la muncă,
spre alt vârful de munte urcă...

La Zeicani copiii
descoperă mereu în ochii părinților
păsări fără cuibare
și rareori uită
să-și facă lecțiile.

La Zeicani învățătorii
mai pun încă note
foștilor elevi care de multă vreme
au ieșit din sat puhoi
și-au uitat drumu-napoi...
Pun note învățătorii
să se facă poduri
peste foc și peste ape,
dorul să-i ajungă
să-i întoarcă!...

La Zeicani mamele noastre
răzmoaie soarele cu versul
și trag brâie la case...
La Zeicani,
ca și în alte sate
din olatul Râșcani.

PRAGULE, DRAGULE...

Te-au ciugulit păsările,
ploile...
Te-au cioplit arșițele,
gerurile...
Te-au măcinat pașii,
nuntașii,
vecinii,
străinii...
Ți-au rămas numai dinții –
orfanii,
sfînții-părinții –
și mă-nspini
și-mi amintești
că sunt
dintr-un lut
de pe aici,
de demult,
din voinici
care-au îmbrăcat rînduri
de grâuri și crânguri,
haine-cuibare
și latină suflare...
Că pe obrazul tău,
învrednicit de riduri
și zâmbet,
turnam apă cu suflet
și făceam, ca și Dumnezeu,
râuri, poduri și punți
spre mare, spre munți,
izvoare-popoare;
creșteam pomi de nuci
și oameni-haiduci...
Că luni, marți și joi,
ca de la un bun strămoș,
am deprins povestea
cum să ieșim din război
cu împăratul roș...
Că tot aici,
între licurici,

pe-un așternut de rogoz,
într-o noapte-am aflat
printre șoapte de spini
că lumea din sat
e-n pohod la Sibir...
E dată-n colhoz...
Și că tot ce acuma e verb
la timpul trecut
e și azi,
sub lună,
sub stea,
o pădure cu ramul durut...

CU ALBA PRIN SAT

O noapte întreagă
a bătut vântul pe-afară...
În casă n-a intrat,
dar simt
că mi-a răsturnat
versurile
pe-o aripă de pasăre
și, iată-mă, nevoit
să alerg, să le prind...
Primul vers e un ied
ce paște lama unui cuțit...
Al doilea vers e un copil
îndrăgostit
de-o călcătură de ied...
Al treilea e un ochi de poveste
din care ploaia se-adapă...
Celelalte-s ierburi de leac
care aleargă în urma iedului
pe-aripa de pasăre
cu alba prin sat.

COPILĂRIA MEA

Eu i-am spus că vântul
rece, toamnătic,
vrea să mă smulgă
dintre bătrânii
care stau pe margini de drum
și-mi numără stelele
din cerul gurii,
și-mi sunt tot mai dragi,
pe măsură ce mă-ndepărtez
și mai pot privi înspre ei,
ca spre-o icoană a sfintei mănăstiri.

Ea mi-a tăcut cuvântul
și m-a lăsat pe-o viață ostatic
printre anii cei fără zile.

Dar același rămân –
un deal vechi
pe creștetul căruia
colindă-un copac,
de la stânga la dreapta,
de la o tâmplă la alta...
Iar când, uneori,
pe la sfârșitul zilei
se odihnește la fundul ochilor mei –
mă înțeapă și îmi arată
că-i plin de priveliștea ei!...

ÎNCEPUT DE LUNĂ

Se zice, amice,
că era în seara de sâmbătă
înspre duminică,
și casa noastră,
din când în când,
sub șoaptă de vânt,
cobora în pământ...
Luna, străbuna,
cu buze uscate
și crăpate de febră,
desculță umbla prin ogradă
și se frământa
să deschidă ușa,
să pășească pragul...

Bunica și moașa satului
au coborât
din casă-n ogradă,
și ascultau luna ce le vorbea
despre nașterea mea
fără noroc!..
Că din asfințit, din noapte,
spre iarmarocul de duminică
se aud venind tancuri.
Tancuri... Tancuri...

Și toate din jurul meu
se grăbeau
să trăiască!..
“Iată, floarea asta de casă,
îmi povesteau bunica și hrisoava
satului
peste un an,
trebuia să-nflorească
peste trei primăveri,
dar s-a aprins la un an!..”

INIMĂ DE SEMĂNAT

din mărturisirile bunicăi Anghelina

Casa noastră era o gară,
iar trenul – lumea de-afară.
Tată-tău la tren se grăbea,
mamă-ta inima-i țintuia...

Și amândoi din miezul nopții
își scriau scrisori cu ochii...

El de-un vis...

Și ea de-un vis...

El de nuci, că nu fac nuci...

Ea de-o mică rândunea
ce-i tot sparge inima...

El de cloșca cea cu pui,
prada buliharului...

Dar ea lăcrima
și tot îl ruga
să se-ntoarcă, să nu moară!..
Că are de dus la moară...
Și are de arat,
și are de semănat...

El răvașu-i citea
de parcă pâine gusta...
Fruntea de ușor lipea
și cu ochiu-i răspundea:
– Odochie, dragă Odochie!
Nu-s floare de păpădie,
să mă sting în vijelie...

Și cum trenul l-a luat
departe de sat,
noi – bunele satului,
noi – nuiielele gardului,
cu temei,
după obicei,
numele lui ți l-am dat –
să trăiți,
să vă-ntâlniți –
inimă de arat,
inimă de semănat...

PASĂRE-ÎMPĂRAT

*cântec vechi șoptit de bunicul pe când bunica îi pregătea
traista cu merinde pentru grănicerii răniți din pădure...*

– Foaie verde matostat,
Fii tu, Pasăre-mpărat!..
Fii în anul care vine,
Să ne-aduci în casă bine!..
Mută-ți cuibul lângă soare,
Să ne dai pâine și sare,
Și un pic de sărbătoare!..

– Nu pot, lume, nu pot, lume,
Să-mi las codrul de pe culme,
Că de-l las fără cântare,
Vin păgânii să-l omoare...

– Foaie verde matostat,
Fii tu, Pasăre-mpărat!..
Fii, că n-are cine fi, –
Codrul noi ți-l vom păzi!..
Fii, că numai tu ne-ai crede
De dureri și soartă verde!..

– Nu pot, lume, nu pot, lume,
Să-mi las codrul de pe culme,
Că de-l las fără cântare
Vin păgânii să-l omoare!..

CLIPA CU PREA MULTĂ MILĂ

Iarna, întinsă pe tot pământul,
se topește de dorul și păcatul
gerului.

Soarele cu degetul
a străpuns fruntea cerului
și lăcrimează
de prea multe războaie.
Sub omături coltele verde
doarme
și din când în când tresare
cu visul copt la picioare.

Războiul
urcă vârful veacului,
să se dea de-a șuiul
pe schiuri
cioplite din osul
sătenilor.

Pasărea-mamă
și-a muiat ciocul
în ochiul propriu
și își înseamnă zborul,
ca la primăvară
s-o găsească puișorul.

ORA DURERII

Dangățul din aer
îi este mirele,
iar unda ceasului
din perete
îi este buna
care toarce
lâna din lacrimi,
să-i țese zestre
de mireasă.
Eu sunt calul
înhămat pe-o vecie
ca să-i duc la cununie.
Eu sunt calul,
noaptea-i dealul...

FRUNZĂ DE SOMN

îngânată de bunica, să nu aud și să nu văd ce-i războiul

Frunză, aer și izvor,
Dormi, adormi, o, puișor,
Nani-nani, nani-na...

Dormi, adormi, o, puișor,
Lângă steaua cea de dor,
Nani-nani, nani-na...

Lângă steaua cea de dor,
Lângă frunza cea de somn,
Nani-nani, nani-na...

Lângă frunza cea de somn,
Lângă pasărea din pom,
Nani-nani, nani-na...

Lângă pasărea din pom,
Lângă inima de om,
Nani-nani, nani-na...

Lângă inima de om,
Care-i plină-ochi de dor,
Nani-nani, nani-na...

Și de-atâta dor i-i dor,
Că deschide ochi în somn,
Nani-nani, nani-na...

Că deschide ochi în somn,
Vede-te-ar vrednic fecior,
Nani-nani, nani-na...

Vede-te-ar vrednic fecior,
Tatei bun de ajutor,
Nani-nani, nani-na...

Dormi, adormi, o, puișor,
Ca și ploaia în ogor,
Nani-nani, nani-na...

PE ACEEAȘI PARALELĂ

de dragoste

Pământul, scuturat de iarnă,
e o peliculă de film,
veche, documentară,
unde până și umbrele
scot la iveală
omorul săvârșit încă-n toamnă...

Și pâraiele-l spală,
să poată fi dus la groapă
cu laudă...

Dar din hainele putrede
scot glas verde
semințele – zânele
s-audă și stelele,
că groapa-i săpată
în inima lui!..

O vreme văzduhul arde –
floare galbenă de lumânare
pe frunte de lună,
de soare,
ca semn de despărțire
și semn de iubire,
de se zvântă în vânt
ierbile,
rănilor,
urmele...

Apoi, într-un târziu,
în acest film fără sfârșit,
în acest răsărit și asfințit,
se întorc păsările
și bat clopotele
de tăcere

și de uimire
cum că de frica unui mânz
ce-a ieșit șchiopătând din război
s-a îngropat moartea pe sine
într-o crâșmă verde
cu multe aripi de rod.

BALADĂ

Deschideți porțile –
mormintele!..
Deschideți ușile –
sicriele!..
Deschideți ferestrele –
pleoapele!..
Deschideți zilele –
inimile!..
A venit surioara!..
A venit primăvara!..
Cât cerul de mare!..
Ca marea albastră!..
Ca floarea ce face
pe gură de pușcă
sămânță de pace!..
Ca pâinea cea bună
crescută pe brumă
din lacrima mamei,
din rănile tatei!.. –
strigau Sufletele,
Pietrele, Păsările,
Ruinele, Bocetele...
S-au terminat războaiele!!!
Și a scos
din nori
o mulțime de sori!..
În ogrăzi,
în livezi,
în oglinzile verzi!..
Pe mal de pârâu,
umbrit de dudău!..
Pârâu de sat,
bun de scădat!..
Pârâu de câmpie,
dor de ciocârlie!.. –
strigau Copiii,
Aripile, Nucile,
Clipele,
și toate Joacele,

Mijatcele...
Și eu am strigat,
dar nu m-am bucurat,
c-am venit din câmpie
fără ciocârlie,
fără luminică
fără Ionică,
fără Ionaș,
fără făuraș,
cu care pășteam oile
și-i ascultam doinele...
Ionică Haidău,
prietenul meu,
cu mulți sori din ogrăzi,
din livezi,
din oglinzile verzi,
pe mal de pârâu,
umbrit de dudău,
prin floare de nalbă
prindea gers de iarbă
și alerga spre mine,
să mi-l îngâne...
Dă să treacă pârăul,
pârăul se face cât hăul!!!...
O mină –
buruiană străină
l-a tăiat din rădăcină!..
Și tace... Tace în mine.

Deschideți porțile –
mormintele!..
Deschideți ușile –
sicriele!..
Deschideți ferestrele –
pleoapele!..
Deschideți zilele –
inimile!..
să ne vină doinele –
latinele.

CĂRĂRUȘĂ DE DOINAR

cântecul tatei

Toate dorurile mele –
Numai flori și rămurele,
Numai inimă și suflet,
Numai dragosti, numai cântec...

Numai dragosti, numai cântec
Pân-la lună, pân-la soare,
Ochi de ciute și izvoare,
Cărrușe, lăcrămioare...

Cărrușe de doinar –
Visul meu de pădurar, –
Cărrușe de doiniță –
Aripioară-n frunzuliță...

Frunzuliță – piatră-amară,
Aripioară care ară! –
Întru cuibul dărâmat
Poartă-și pașii un soldat...

Poartă-și pașii un soldat
Peste lemnul cel uscat,
Că-n războaie l-au purtat
Și pădurea l-a schimbat...

Și pădurea l-a schimbat
Pe un mire din alt sat,
Și acu e frunză-n vânt,
Și nu intră în pământ...

PE DRUM BĂTUT DE OCHI

Pe drum bătut de ochi
umbla Țiganca cu-n ghioc,
ghicea la lume de noroc...
I-a vorovit și lui,
Bătrânului,
de multe ori...
A lăcrimat,
a văruit,
i-a descântat cu zori
pe-o cană plină de izvor,
pe-un ban, când l-a avut,
pe-o cușmă veche de cârlan,
pe niște ațe de suman...
Dar într-o zi Bătrânul,
fript de-un foc
făr' de soroc,
a întrebat:
– Da fiul meu,
care-i plecat soldat,
are drum spre sat?..
– Apoi... Norocul lui
s-a scuturat
la marginea potopului,
ca frunzișoara plopului,
undeva la Stalingrad,
undeva la Balaton,
undeva 'ntre pini sau brazi,
undeva... și ieri, și azi.
– Norocul lui?.. Noroc?! –
Bătrânul a icnit,
s-a repezit
și-a smuls din mâna ei acel ghioc,
L-a încălzit,
l-a mângâiat...
A răscolit cu inima,
cu ochiul
lumea ghiocului
pân' a văzut Pământul...

Tot.
Cu pajuri de foc.
De undeva de sus,
parcă din apus...
Și l-a rotit după vânturi
pe osia-i ruginită de războaie
și gânduri.
L-a rotit, până ce o umbră de om,
ca o frunză de pom,
s-a desprins din loc
și călca,
și pășea
de sub pajuri de foc, –
apoi, neclintit,
a șoptit:
– Iată-l, dragă fată!..
Vine, vine-n sat
al tău plop,
al meu soldat!..

Pe drumul lung bătut de ochi
Țiganca 'nmărmuri
cu sufletul, cu ochii 'n ghioc...
Și îl zări... pășind
prin noapte și prin vânt...
pe Ilieș,
floare de cireș!..
Era drăguțul ei,
era pe urma unor zmei...
Era acel care cândva la iarmaroc
i-a dat acest ghioc
și a 'mbrăcat haină de foc...

...și alergă Țiganca
într-un suflet
după tata,
banul, cușma... și ghiocul
să-i întoarcă!..

LADĂ CU NUNȚI

E atât de veche,
că lemnu-i curge plete,
dar mai păstrează
sub geană de amiază
haine și prosoape,
miresme și imagini
pictate de plugari
cu propriile lor suflete...

Și grâu prin buzunare
bătrâna noastră are,
și busuioc într-un batic,
și nucă, și covrig...
Și pentru moarte-o lumânare,
și documente, și-o cântare
despre o turmă de mioare
în stele păscătoare...

E o carte de familie
cu pagini de memorie,
ce a ajuns aici
de la străbunici,
de la un mândru fiu –
meșterul Dănilă Burghiu,
care prin opt sute șaiszeci și cinci
scotea zariște din ea,
ticluia și zidea
poduri, fântâni și biserici...

Azi, ca nicicând,
o văd de războaie trecând
cu moarte pre moarte călcând
spre cârduri de stele ajuns
cu mine ascuns
în cele câteva sute de nunți,
de basme, de punți
spre mare, spre munți,
spre buni și părinți.

DEPĂRTARE

Tata după lucru
se așeza pe prag,
se uita la lună
și cădea pe gânduri...
Mama după lucru
se așeza și ea
alături de tata,
se uita la lună
și cădea pe gânduri...
... Când am crescut mare,
într-o zi pe aripi de vis
am zburat spre lună,
să aduc gândul cea mare
al mamei și-al tatei.
Am răscolit luna toată,
pe-o parte și pe alta,
dar nu l-am găsit...
Am întors ochii, lăcrimând
și răsând,
spre pământ
și... Și l-am zărit!..
Gândul era o casă
cu acoperișul
de flăcări.
Ardea pe ea o lună veche
roasă de șoareci –
luna copilăriei,
luna secetei și a foamei...

O AUZEAM, O AUD...

În fiecare zi,
ziua noastră, a copiilor,
era tânără,
ca toate zilele de atunci,
și pășea prin satul bătrân,
ca și azi,
de sub pâlcul acesta de nuci.
Ușor ca o flacăra
slabă,
ca o lacrimă
oarbă,
ardea
din amiezi, din salcâmi,
și plângea,
și râdea
de bătrâni,
de nepoți,
de noi toți,
c-am ajuns în cuiabar
de codalbă
și ne plac,
ca și ieri,
colăcei de nalbă...

Și noaptea
era tânără,
ca ziua de atunci,
dar cu pană
din strigăt de cuci...
Și eu,
copil fiind,
mă țineam de coama ei
și călăream
pe sub focul gândului,
pe deasupra satului,
cu aripă și sabie,
să întâlnesc,
să stârpesc
gaia

care ne-a răpit tihna,
pâinea
laia!..
Călăream
până auzeam
iarăși, afară,
în ogradă,
în pascătoarea de nalbă,
iarăși pe vecină
scuturând în stele
și-n lună,
de pe umerii goi,
patru ani de război
care i-au ascuns bărbatul
într-un lan de ploi
ce se aude foșnind
pe drum înapoi...

O auzeam...
O aud...
Și-s cu ziua sub geană
spre aceleași izvoare
de nalbă.

ȘI PĂSĂRI ERAM

Și ne uitam la frunze,
 și vroiam să fim frunze...
Și ne uitam la ierburi,
 și vroiam să fim ierburi...
Și ne uitam la păsări,
 și vroiam să fim păsări...

Apoi ne cățaram în copaci,
 și eram numai frunze...
Apoi ne culcam în ierburi,
 și eram numai ierburi...
Apoi... și păsări eram,
 atunci când păsările
coborau în arătură,
 alături de noi, copiii...

Apoi... noi, păsările –
 din război și din foamete,
ascultam cum semănăturile,
 în adâncimi buiestre,
culeg din ploi și din stele
 o pace de jocuri și poame...

PE SUB DEAL, PE SUB VÎLCEA

*bocet în ornamentul unei cămăși vechi, purtată
de tatăl Mariei, care prin anii '50, pe vremea
colectivizării, a dispărut din sat fără urmă...*

I

Pe sub deal, pe sub vâlcea
Răsăritu mândra lună,
Pe sub deal, pe sub vâlcea
Tata dorul își adună.

Îl adună, să-l împartă
Stea la fiecare poartă...

II

Pe sub deal, pe sub vâlcea
Răsărit-a steaua lumii,
Pe sub deal, pe sub vâlcea
Mult se mai asmuță câinii,

Că l-au prins pe tata răii
Și l-au dat în gheara găii...

III

Pe sub deal, pe sub vâlcea
Iarba tatei-ntinerea...
Pe sub deal, pe sub vâlcea
O mioară-l căuta...

O mioară albă toată...
Umblă mama pe la poartă.

FLOAREA ZILEI DE IERI

...e o scuză luată între ghilimele,
care aleargă cu zilele, cu nopțile mele,
și-mi oprește drumurile, cărările...

...apoi e o pată roșie de cerneală
din care sufletul vrea să se aleagă,
și-mi dezmoțeste durerile, amintirile...

... apoi e un amurg într-o coajă de nucă
în care zilele se încurcă
cu pletele albe pieptănate de ducă...

...apoi e o fotografie cu imaginea ștersă
din care visez și tot spun:
nici gloanțe de pușcă, nici ghiulele de tun!..

... apoi e un câmp arat
cu brazde la timpul viitor, prezent și trecut
în care mă simt semănat...

IARBA DE CARE MĂ FRIG

...cum se lumina de zi
cu dorulean de-a-nverzi,
cu bourean de-a-nflori,
bunicul Petrea
răsărea din ogradă, la poartă
și, așezându-se pe-o piatră,
apuca drumul în mână
și-ncepea să-l depene
înapoi și-nainte,
ca pe-un fir de lână.

Din când în când se oprea
și se văicăra,
și se sfădea
cu careva dintre drumeți,
nătărăi și deștepți,
care îi călcau firul
și-i rupeau drumul.

Pe unii – săteni, feciori –
îi îndruma,
îi cetăra,
să pună la loc
stâlpul de poartă
răsturnat de-un neghiob,
sau să curățe iazul
botezat pe la chindie
de vreo mașină candrie.

Pe alții, care scui-pau
în fântână
cu ștampila
din vârful condeiului
tocmai de la raion,
îi gonea,
să-i învețe minte,
să nu mai scuipe
în fântânile de aduceri aminte.

Dar pân-la raion
satul pe-atunci
pentru picioarele lui
n-avea nici camion,
nici telefon,
numai crânguri
de vise și gânduri
și bunicul Petrea,
tresărind dintre cuiburi,
o chema pe bunica
Anica
și-i zicea:
– Ia vezi, fa...
C-a intrat
șușaua-n sat
și iarăși ne-a tăiat
drumeagul
pe care noi doi
ne duceam în codru...
Bunica, ascultătoare
ca o cărare,
își proptea c-o mână
junghiul din șale
și cobora-n vale...
ba spre un nuc de la cuib retezat,
ba spre un bătrân lăcaș cu grai strâmtorat,
ba spre un obicei bun ce pleacă din sat!..
Găsea pe acolo unde-i drumul rupt,
apuca vița lui
și-o depăna spre bunic,
ca pe-o poveste cu lei
lei-paralei... –
iarbă
prin care azi calc
și mă frig
și din care-l strig
pe bunic.

**SUB
OACHEȘĂ
LUNĂ**

SE SCURG AMURGURILE

Se scurg amurgurile
ca apele,
ca dorurile,
ca sângele iubitei.

Se scurg amurgurile...
Cerul tace,
pământul tace.
Eu între ele –
ochiul păsării
la toate durerile.

Ca ieri,
ca azi,
ca mâine
neostenit se scurg amurgurile
Și adorm drumurile
și frunzarele..
Numai izvoarele
murmură începuturile
lor și ale mele,
ca pe-o doină,
ca pe-o taină.

MI-AM GĂSIT INIMA

Mi-am găsit inima într-o brazdă
și m-am ridicat copac în amiază...

Mi-am găsit inima într-o piatră
și m-am aprins foc în vatră...

Mi-am găsit inima în patima ciocârliei
și-s ploaie cu aripi peste a Patriei glie...

Mi-am găsit inima într-o foaie albă –
mă traduc în cuvinte, mă apropii de mamă...

Mi-am găsit inima într-un blestem –
de cine mă tem, de cine mă tem?..

Numai de umbra
din fundul grădinii –
ar putea să-mi spună
că mai ieri
am umbrit lumină!..

SUB OACHEȘĂ LUNĂ

*întru pomenirea lui moș Petrea Bălci, nunul părinților mei
și omul care mi-a deschis, pentru mulți ani înainte, cărările pădurii*

Pădurea scade,
rămâne
în cântec,
pădurea
din marginea
satului...
...Dar dealul
tot crește,
se avântă,
dealul
din marginea
satului...
Crește prin toamnă,
prin ierni
și prin vânt,
din frunze,
din ierburi
și cuiburi
ce țipă...
se zbat
în pământ...
El crește,
la stele
să ajungă,
gândește
că-n stele
pădurea-i trecută...
Până și satul
din urma lui
urcă...
Calcă
pe frunte
de munte,
dar tot pădure
îi spune
și-l cântă.

DE VEGHE LÂNGĂ CUIBURI

lacrima țăranelui de la balcon, înaripată spre baștină

Aici, în sat, pe-nalte culmi
Un pui de om mă tot așteaptă –
Copilăria mea cu vechi salcâmi
Cărările și anii își deșteaptă.

Aici, în sat, e un durut senin
Spre care sufletu-mi se-apeacă
Și ceruri cu țărâne pure-mi vin
În zile bune să mă treacă.

Aici, în sat, e-un mândru mare stat
De vânturi ce grăiesc sub iarbă,
De păsări-stele care ard și cad,
Și fac povești din orice nalbă.

Aici, pe-o gură de pământ,
Sămânța-n ploi mi-i Mamă-mare,
Iar ochiul soarelui e-un plug
Ce mă răstoarnă-n sărbătoare.

Aici un basm îmi pare tot,
Și frunza verde, și izvorul, –
Un pui de om în cuibul lui
Încearcă pe-o aripă dorul.

DIN NOAPTE, DE LA FRIG

Din noapte, de la frig,
spre foc și lumină,
am intrat în casa lui Creangă
cu bunica de mână.
Am intrat
ca în casa noastră –
aceeași ușă,
aceeași fereastră,
aceleași lucruri,
timpuri
și patimi,
ce întrețin o casă
țărănească
și, ridicându-ne pe același scăunel,
tot el
și el
cu ochii la focul din vatră,
la graiul și plaiul
cu trebile lumii
destul de-ncurcate, –
seară de seară,
din rădăcină de țară,
l-am tot așteptat
cu duh curat,
cu spaimă,
cu credință,
că la lună, la săptămână
o să vină
să ne înfioare,
să ne bucure,
să ne spună:
cum se ridică satul
la rang de constelație?..
Cum cresc stelele
pe fruntea lui pământească?..
Și pe când Eminescu
o să-i bată la poartă?..

Îl aștept...
Cu ochii la focul din vatră...
Alături de mine,
feciorul
îl cheamă din carte,
citindu-i
amintirile,
poveștile
și toate comorile,
care i-au împovărat
cu vânturi cosmice
zilele.

UN FEL DE AXIOMĂ

Femeile de azi –
cândva copile –
s-au tot jucat cu păpuși,
împletindu-le rochii, papuci...
din iarbă cu nalbă,
din pelin și din spini,
din frunză de nuc
și pană de cuc...

Și maicile lor au fost copile...

Și bunicile lor...

Și străbunicile...

Și totuși?... de unde știu ele,
femeile,
a împleti pe deget
osul bărbatului
și stelele...

PÂNĂ AZI, DINSPRE ZIUĂ

Până azi, dinspre ziuă,
Lumea, pământul și cerul,
Au fost împărțite de tine
În noapte cu pasăre-ziuă,
În ziuă cu pasăre-noapte...
Și eu un flutur
Pe albul tău umăr.

Dar azi dimineață,
Noaptea s-a spart între ceruri!..
Dar azi dimineață,
Soarele venit-a la vreme!..

Până azi, dinspre ziuă,
Căutam o lumină spre tine,
Căutam un îndemn de la lună și stele,
Un surâs de-al tău printre ele,
Dar eram doar un flutur
Pe albul tău umăr,
Iar lumea era împărțită de tine...
Și noaptea, și ziua
Erau tot o noapte în mine,
Și tu între noapte
Și ziuă...

Dar azi dimineață,
Noaptea s-a spart între ceruri!..
Dar azi dimineață,
Soarele venit-a la vreme!..
Și pe albul tău umăr
Nu mai știu de e noapte
Sau ziuă...

DEȘI-N SURÂSUL TĂU

O albină a crescut în casa noastră,
și aripile ei au supt toate lucrurile
în timp ce noi ne jucam cu ursul
ce uitase să moară înaintea căsătoriei noastre.

O albină, un urs ne-au rămas
și multe imagini de dans
cu care călătorim de la zile reci
spre cele fierbinți...
Și suntem fericiți, fericiți!..
deși-n surâsul tău de primăvară moldavă
mai dăinuie frigul și vijelia siberiană.

FEMEIA

Bărbatul înota alături de femeie,
iar femeia înota alături de vecin.

A dispărut sub apă bărbatul
și femeia a zâmbit spre vecin.

A dispărut sub apă vecinul
și femeia a zâmbit spre bărbat.

A dispărut sub apă femeia!..

Bărbatul și vecinul s-au pornit
s-o caute prin mare...

Dar în jur era numai marea
caldă, blândă și surâzătoare.

ÎNTOARCEREA TA

Întoarcerea ta
pe câmpul de iubire
e o retragere
de armată flămândă...

Obiectele-descânțele
dragostei noastre,
din grădină, din casă,
în tăcere adâncă
te ascultă...
mă întrebă –
întoarcerea ta
e o biruință
sau o înfrângere a noastră?..

Poate nici una,
nici alta...
Că-i umbră, lumină...
Că-i scară
din casă-n grădină
pe unde urcă spre toamnă
o primăvară
din aprigă iarnă.

IARĂȘI

Iarăși mâna ta umblă
prin casă
și răscolește timpurile
trezite de molii, de arii
și voce de mezzo-soprană
cu altoiuri de aur.
Iarăși o melodie de-a ta
se-ngroapă
într-o lacrimă,
zuruie gânduri de ducă
și eu,
ca să te opresc,
rup măduvă din visurile mele
și te-nfășor,
și te-ngrădesc
cu jocuri de-a zborul,
de-a apa și malul,
de-a frunza și floarea,
de-a pâinea și sarea...
de-a tot ce-i bine
la iubire –
însă tu rămâi la ale tale,
între treburi,
între lecții de canto,
între casă și ceruri...
Iarăși te grăbești,
și piciorul tău
nu-și găsește pantoful
și se încalță cu inima mea...
Oare chiar așa ai de gând
să treci
prin arăturile acestea tomnatice
și să mă uiți în brazdă?..
Ia seama,
am să răsar iarăși,
același!..

CINEVA LA ETAJUL DE MAI SUS

Cineva la etajul de mai sus
bate cuie în perete
și cuiele-s doldora de timp
și au dreptul de-a intra
până și în făptura mea.

Unul mi-a prins palma
de frunte...
și privirea de-un dinte.

Altul îmi prinde cuvintele
de alte cuvinte...

Ultimul
îmi va prinde sufletul
de-o singură inimă...

Iată-le pe toate
bătute-n perete,
chiar și cel care mi-a prins sufletul,
dar unde-i acea unică inimă,
inima iubirii dintâi?..

Așa, țintuit de întrebări,
privesc prin fereastră, afară,
dincolo de niște încurcate cărări
pe care pleacă iară
bătrâna iarnă,
să-mi aducă o primăvară.

Și-n cele din urmă îmi simt
inima
și toată făptura;
simt că pot ajunge floare,
dacă aș porni-n fugă
pe trotuare...

Și iată că fug până îmi înmuguresc
mâinile și picioarele...

Alerg printre mașini,
printre oameni
care numără și nu numără
stelele...

alerg pân' aud că iarăși cineva
de la etajul de mai sus
bate cuie în perete,
și cuiele-s pline de timp,
iar cel care le bate sunt eu,
cu inima primei iubiri.

FEMEIA MEA DIN STÂNGA

...azi lumina nu mă întreabă nimic, o replică numai, niște fraze banale învelite într-o foaie de celofan. A intrat în primăvară lumina, iar femeia mea din stânga e meșterul Manole, zidindu-și voința ca templu pentru orbul din mine, căruia i-au înfrunzit până și dinții de duhul tânăr al timpului.

...azi casa mi-e un drum încolăcit cu propoziția unui melc de pe farfuria de zâmbete pe care femeia mea din stânga a ridicat-o mai ieri din iarbă și o poartă la gât salbă, de frică să nu lungece lucrurile din vreme.

...azi roata timpului deschide cortina de la o casă la alta cu explozii de vorbe și mode, de aparențe, călătorii și petreceri, de care femeia mea din stânga milenii în șir se ferește și-mi râde că nu-i acasă... Zice că au furat-o urătorii – s-o lecuiescă de boala de bagaje și de pastile.

...azi prietenul meu, chiar eu sau altul, boțeste (unde va într-un birou, mai mult închipuit) hârtia, scaunul și secolul, iar femeia mea din stânga zvâcnește cu balada “Miorița” în suflet și-l caută, să i-o cânte.

...azi femeia mea din stânga e sora mea și maica mea, râd și cuvânt dintr-o iubire-vioară, și apa pe care o gustă în fiecare zi e sfântă ca lacrima și vine dintr-o constelație îndepărtată, precum sănătatea.

...azi creierul meu conține o nemișcare, și femeia mea din stânga mână turma ei de mioare spre piața centrală a orașului, să-mi pască osteneala așternută pe trotuare.

...azi vântul e soare-răsare, iar soarele e un psalm fără cuvinte care, la fel ca și carnea mea, vine dintre oameni și pe care îl mângâie sufletul femeii mele din stânga, ca pe-o lumină.

...azi am aflat, după mulți ani de trai, numele femeii mele din stânga. Am aflat de la o floare uitată peste noapte afară, de la o tainică ploaie bălaie. Prietenii mă privesc, trist, îi dezamăgesc, și trenul meu lasă în seama lor o dungă de îmbărbătare.

...azi am pierdut-o pe femeia mea din stânga. A pășit într-o poveste cu feciorul meu de mână. Și amândoi parcă joacă pe struna ierbii. Mama feciorului meu râde de mine, ca de-o comedie, și chipul ei coboară în gândul de pretendentă a femeii mele din stânga.

... azi dușmanul meu, chiar eu sau altul, a strigat vorbe urâte și inima mea din stânga a deschis taina: – Marie!..

... azi te caut, ca și ieri. Și cu mine strigă și melcii!..

... azi, ca și mâine, rabd. Rabd de atunci de când ne-am pierdut în iarnă, călări pe drumuri care fac și farmece.

...azi, și în veci, rabd, aud cum liniștea trece în iarbă, în piatră pentru meșterul Manole.

ÎN CASA DE PE MALUL MĂRII

ecoul unor amintiri

În casa de pe malul mării
s-au adunat urmele tale
cu urmele mele
și vorbesc,
și tot cresc
spre cerul spălăcit de valurile înserării.

Dacă n-ar lătra câinii în ogradă,
am crede că suntem niște urme...
Dar câinii latră toată noaptea,
și noi ne trezim – opaițe
sub clopotul tainic al nopții...
Ne luminăm unul altuia fețele
și ne citim unul altuia amintirile.

Eu îți vorbesc cu tâmplele,
tu mă ascuți cu pletele...
Și numai urmele noastre,
pline de sarea mării,
zgârie fața pustie a nopții.
Și, când picură sângele zilei,
beau din el păsările,
frunzele
stelele,
urmele...
Se satură și câinii,
apoi adorm ca oamenii,
pe prag,
cu labele sub cap,
și visează, împreună cu noi, cum delfinii
au salvat de pe fundul mării
un sat
plin de dragoste.

URC SCĂRILE

Urc scările spre etajul nouă,
unde de vreo câțiva ani mă plouă.
Urc încet
cu patruzeci și ceva de ani în cârcă,
cu multe vrute și nevrute –
tăceri fără noimă,
cărări fără urmă,
fapte reale fără canon,
singurătăți tănuite
sub ultima mea șansă de-a călători,
piatră și floare risipite din turnuri,
nouri ce pregătesc alte lumini,
continente ce cad fără glas în afunduri,
miresme de ierburi și de birouri
cu plăceri de ghete lustruite...–
iar pe lângă toate
mai am și o oglindă în spate,
ce mă-ndeamnă a dezgropa
din apropierea furtunii
glasul și inima mamei,
care crede că eu sunt tânăr.

La primul etaj, ca urzicile
împletite cu hărnicie,
copiii copiilor mei
mă apucă de mână
și mă trag după ei,
înapoi la imnuri,
înapoi la joacă –

de-a orbul, de-a podul,
de-a pânza, de-a cununa,
de-a richi-richi-raia,
de-a țara, de-a puia-gaia!.. –
dar nu pot să mă scoată
nici cu cea mai isteță joacă
din această fântână săpată
în glie de nor și de dor
spre care eu, ca țăran,
urcând, cobor...

La al doilea etaj permanența respirației
îmi permite să aud de afară
pe careva dintre copii plângând
între umbrele mele luminate de
amintiri.

Și iată că strig!..
Și iată că alerg înapoi către ei...
Alerg – tot mai mic și mai mic...
Spre marea mea rușine, chiar plâng...
Dar cum ajung
cineva dintre cei mari
îmi șterge lacrimile
și mă pune portar
la un meci de fotbal...
Joc o lună...
Joc un an...
Joc un veac...
până când iarăși cresc,
până când iarăși mă pomenesc
de-acu la etajul trei
față-n față cu făptura ei,
pe coapsele căreia
mai anțărț, la mare,
au meditat ochii mei.
– Poate urcăm cu ascensorul?..
– Urcăm, îi răspund
și un fior de lumină
îi încolățește gâtul
cu inima-mi...
Și tot acest fior,
de vrei, de nu vrei,
îi pune în urechi cercei,
iar în ochi floare de tei,
care mă înfierbântă
până la osândă...
– Unde ești, Marie? –
prin întuneric o caut...
Și cu lumină o caut...

De la etaj la etaj,
până ajung sub acoperiș,
la etajul nouă
unde mă plouă
și acolo pe masa mea de scris
însemn despre ea câteva silabe –
s-o apere!..
Nu de mine, dar de frumusețea ei
pe care n-o pot cuprinde într-o vorbă...
Însemn pașii ei
care au ecou în timp...
Însemn surâsul ei
și mă gândesc cum arată oare?..
Însemn... chiar de-am să joc iarăși
o lună, un an, un veac
portar la un nou meci de fotbal.

LA MOARTEA TATEI

Nu eu calc în lumină,
lumina calcă în mine.

Nu eu mă uit în fântână,
fântâna se uită în mine.

Nu eu pășesc în morminte,
mormintele pășesc în mine.

Nu eu mă poticnesc în blesteme,
blestemele se poticnesc în mine.

Țărână și trudă, otravă și pâine,
un plug ruginit, o coasă, o boroană,
o ladă plină de nunți și petreceri,
o cușmă roasă de molii, chitanțe, ștampile
ce adevăresc aceeași familie,
o grădină îngrijită, viță de vie,
o poartă deschisă prin inima mamei,
un cuvânt alb la streășina casei,
priviri fără ouă în cuibare,
o glumă-cetate la patimi,
un câine, două războaie, o mâță pe prispă, –
le am moștenire, le am moștenire,
de la un om care n-a știut mai multe...

Și fruntea mea pășește spre fruntea lui,
și apoi aleargă pe marginea gropii,
și greieri prind fulgere-n noapte!..

AM ADUS DE LA BAȘTINĂ

prelung ecou către Mihai Prepelită

Am adus de la baștină,
de la părinți –
de la munții cărunți,
chiar de la rădăcină,
câțiva bulgări-grăunți
de țărână,
să-mi cresc munte-doinaș
în casa de la oraș...
Să mi-l cresc și să urc
bursuc-vălătuc,
în fiecare clipă,
fără aripă,
spre floarea de colț –
poate mă apăr de ochiul dușmanului,
de clipa amară,
poate-l culeg de frunze, de poame,
precum pasărea,
precum căprioara...

Dar iată că muntele,
înfruntând vremile, vrerile,
a rămas același bulgăr
de țărână, de rădăcină,
și-n fiecare zi se urcă
pe fruntea inimii mele
și o sapă,
și-o apasă,
chemându-mă la baștină,
la floarea de colț
de la munte,
de acasă,
de parcă i-aș fi frate –
același bulgăr-grăunte.

PĂNUȘ DE PLUMB

lege nescrisă, lui Ion Gheorghiu

După cele două războaie –
unul de foc,
altul de foamete –
după pierderea tatei
o pasăre călătoare
și-a făcut cuib
în inima mamei...

Mama îi dă mâncare
în fiecare zi
din toate câte le are –
din pruncia ei,
din tinerețea ei,
din răbdarea ei...
Și cu cerul rezemat
de șoaptă
ne spune nouă,
feciorilor
și nepoților,
că acuși
din vale-n urcuș,
de sub pănuș de plumb,
o să răsară tata
ca noi –
tânăr și scump –
să ne dezvețe
de-a mai face
din aripi de pasăre
rachete...

Zi cu zi
pe-o cărare rece
mama se trece...
Iar pasărea călătoare,
purtând din suflarea tatei
și a mamei
aripă și voce măiastră
– lege nescrisă –
își mută cuibul
în inima noastră.

LUMÂNĂRICĂ DE PLAI

poetului Ion Vieru

Lângă pragul casei noastre
A căzut din cer o stea,
Lângă pragul casei noastre
S-au văzut ziua cu noaptea,
S-au văzut în palma tatei,
S-au făcut o piatră grea...

S-au făcut o piatră grea
De n-o mișcă nimenea,
Chiar și pasărea din cer
Ce-a zburat din pieptul meu
Și tot ară pe sub lună,
Și tot strigă a furtună...

A furtună, a pădure,
A pădure, a secure
Ce-a tăiat din cer o stea,
Și n-o mișcă nimenea,
S-o înalțe iar albastră
Pe deasupra casei noastre...

Și deasupra casei noastre
Urc să urc lumina pietrei,
Urc din ploaie, din țărână,
Din pădure, din cetate
Urc un crez și urc o limbă,
Urc precum urca și tata.

**IARBĂ
CU
NALBĂ**

VIN ANI PESTE NOI

Vin ani peste noi,
vin rotocoale, coroane,
ani inelați în copacul din noi,
vin sute, mii, milioane...
cu spice de vânturi și toiege de
ploi,

în turme de miei,
în cușme de zei,
și creanga lor verde
ne cheamă,
ne îndeamnă,
ne urcă copiii, nepoții
spre alte coroane,
spre alte inele-semințe,
iar noi, buneii, părinții,
rămânem jos în tulpină,
cu suflarea-n rădăcină,
între țânci de război
ce trăiesc printre noi
și latră
din lacrimă,
să ajungă dulăi.

Și ajung...
Cu dinți de fier, de oțel...
Și mușcă, și rup
inel din inel,
atom din atom,
că globul
se usucă,
se stinge ca omul,
și stelele, bătrânele,
îi numără zilele...

Dar vin ani peste noi,
vin rotoale, coroane,
ani inelați în copacul din noi,
vin sute, mii, milioane...
și-n creanga lor verde
se prinde,
se zbate
o pasăre,
săltând spre holdele albastre
muzica inelelor noastre.

ÎN ZIUA MEA DE NAȘTERE

*din autobiografia unui regizor de film, copilăria
cărui a și azi la timpul prezent*

În ziua mea de naștere
a înnebunit firul verde al ierbii
în așteptarea eroului
și iată că nu vrea să dea în spic,
și iată că mușcă și rumegă soarele
care, intrând până-n rădăcini
în trupul firav al ierbii,
explodează atât de puternic,
că se trezesc din somn viermii
și încep a fugi –
care spre răsărit,
care spre asfințit –
trăgând după ei pământul...

Eroul e nourul care încă mai ieri
a trecut peste sat
și era cât pe ce să coboare,
dar a fost speriat
de niște soldați străini care, văzându-l,
au început să zvârle cu pietre în el,
pentru că vroiau numaidecât
să joace până-n seară un fel de fotbal
pe fața bătrânului pământ...

ACCIDENT

La casa de copii,
plină de chindii,
un făt, un băiat
de ani cucuiat,
cu ochi care a zariște ard,
a găsit o spărtură în gard
și, fără cuvânt,
trei zile la rând
s-a ținut de năzbâții –
alerga pe stradă
și tot da
“Bună ziua!”
la mame...

Mamele,
ca mamele,
rând pe rând
răspundeau la binețe –
unele strângând din umeri,
altele rătăcind printre gânduri
glumețe...
că așa-s orășenii,
n-au rădăcini ca sătenii...

La a patra zi, de-o lacrimă nins,
s-a dat prins.
Și când l-au întrebat:
ce l-a apucat
de se tot închină la oameni,
acest băiat
de ani cucuiat
a surâs
spre spărtura din gard

și, cu aceiași ochi
care a zariște ard,
a răspuns, ca prin vis:
– O caut pe mama...
Și undeva aici,
pe asfaltul părăsit de furnici,
la o nuntă
creștea cucută,
iar soarele bătea toba,
că și-n vreme de pace
lumea se află, se îndoiaie
în alte războaie...

LĂCRIMIOARĂ

Lăcrimioară, frunză coaptă,
Maica la poartă așteaptă...

Așteaptă drumuri, cărări,
Așteaptă păsări pe cer...

Păsări de la nepoți și fecior,
Care s-au pierdut în flori...

În florile de la oraș,
Pe scările de la etaj...

Trei nepoți și un fecior,
Urlă pădurea de dor...

Pădurea din casă, din ogradă,
C-o cărare arsă de nalbă.

ÎN ACEST VEAC CU PECINGINI

De la o vreme,
din tătâni spre poimâini,
în acest veac cu pecingini
copiii se nasc
cu ochi de bătrâni,
de parcă cândva s-au jucat
de-a aerul și codrul curat,
de-a cerul cu nori lămurit în fântâni,
dar azi gândesc
și pășesc
dintre albe chindii
spre gara luminii dintâi...

Gara luminii dintâi are o rotire medie,
ca orișice gară de pe planeta Pământ,
iar ora copilului,
o dată cu bunul cuvânt
și buna purtare,
culege o insomnie
din lumea de azi și de aseară.
Un soi de timiditate,
străină aparențelor noastre,
încătușează gesturile,
vocile
și simțirile proaspete...
Și totuși cântă.
Cântă un vers
ici, lângă inimă,
că de acasă, din vară,
aștept o grădină,
un ochi de lumină,
unde mama aer
și mere de acasă-mi îngână,
să vadă cum sunt,
să-și vadă nepoții
cum zgâlțâie pomii
cu șoapte de gând...

Dar iată că locomotiva

îmi luminează fața
cu liniște albastră,
și aflu de la o geantă plină cu mere,
de la o verișoară,
că maica mea,
tânără ca cetera,
de la o vreme poartă-n sânge
o pecingine... albă,
de ninsoare și frig,
care-i coace osul covrig.

Dintre mașini,
dintre asfalt
devotat,
printre ionizați spini
și grădine-ciulini
ridic spre viața ei treptele...
Și, când ridic,
îi aud glasul și pașii
vorbind cu plantele
din amiază...
Aud și văd cum globul pământesc
în ochii ei
e ca un ceas ciudat care nu stă,
dar merge împotriva vremii...

Lumina de om
trece-n lumină de pom
plină de mere care mă dor
și dintre care maica mea
cu gură de nea
îmi murmură noi pagini de soare,
iar prin văzduhul
străveziu și amar de răcoare
cucoșii-atomi cu aripile
bat clopotele
unei boli incurabile
spre care copiii cu ochi de bătrâni
privesc, sapă și adună fântâni.

MINODORA

Mă strigă, mă strigă
Minodora aieva și-n vis
din același spectacol
cândva hulit, interzis
de către un ochi optimist,
vigilent optimist...
Minodora – pasăre moldavă
în colivie de aur!

Iar eu, iar eu –
un țăran, un poet –
o aștept, o aștept...
semănând
fântâni albe-n pământ
mă deștept, mă deștept...
mă revolt, mă revolt...
Străinii mă plouă
dintr-o datină nouă.

Mă strigă, mă strigă
Minodora
cu suflet ce-a ars
și mai arde-n Parnas...
Minodora – pasăre moldavă
în colivie de aur!

Iar eu, iar eu –
un verb în pământ,
Strâmbeanu Andrei –
nici păgân, nici prea sfânt
sunt fiul,
și tatăl, și fratele ei –
hulit, interzis
de același ochi optimist,
vigilent optimist...

VÂNTUL VÂNTURĂ, VÂNTURĂ

Făr' de cai, făr' de trăsură,
pe aripi de urătură,
făr' de vlagă, făr' de umbră,
numai foc, numai arsură,
vântul vântură, vântură –
ba râde și urlă, ba rămă
prin oase, genunchi-mi dărâcă...

Cu căldarea deșartă în mână
alerg... răzbat spre fântână:
– Dar buna mea, bună
fântână străbună,
unde ți-i ciutura,
unde ți-i ciutura?..

– Vântul mi-o smulge, mi-o butură...
Fii tu, dragule, dragule,
fii tu, ciutura, ciutura,
că mă-neacă apele, apele...
Mai tot sălaşul
mi-a uitat fâgaşul! –

Din adânc scump de fântână
aud cuvânt din țărână,
și mă cuprinde o frică,
și mă apucă o mână
ba rece, ba caldă,
ba neagră, ba albă:

– ...Că buna mea, bună
fântână străbună,
am eu oare tărie,
am eu sfințenie oare,
să-ți fiu ciutura, ciutura?!
Vezi, vântul scutură, scutură,
dărâcă din ceruri stele-mioare!..

LA CEAS TÂRZIU DE NOAPTE

un alt strigăt al insomniei

La ceas târziu de noapte
cu luna-piatră-n spate
mă port prin casă, pe afară,
prin fum de țigară amară...
Ridic praguri și scări
spre cheagul zilei de ieri,
caut lumina de sus
ce-a coborât, s-a ascuns...
Bâjbâi lucruri și fapte,
că-i noapte
și nu-i suflet pe-aproape,
nici zariște, nici umbră de frate –
numai cuvântul,
adevărul, mazilitul,
lăsat peste noapte
poate din nepăsare,
poate din teama mea
de-a ferici cu ziuă pe altul,
și mă arde
în gât
bunul cuvânt,
și mă roade
până-n oase,
ca un viermăt folomoc
și se deschide
ca o prăpastie
cu talpa de foc!

IARBĂ CU NALBĂ

Azi,
trădarea
e ca un sunet
de telefon
la miez de noapte,
la miez de zi –
n-are importanță când,
din care bloc, oraș, avion...
P i e t e n u l m ă s u n ă!..
și cu gura-i plină
de același aer și lumină
de ieri, de-alaltăieri,
sincer ca un copil
care se joacă
în grădină
îmi
pro-
pu-
ne,
ca între prieteni,
o vânătoare
de p r i e t e n i !!!

Mă aflu la o vânătoare de prieteni.
Vânătorii sunt dușmanii mei,
iar prietenii sunt eu
și imaginea prietenului meu
care mai stăruie printre vânători.

PRIVEGHI

lacăt de aer la poarta bisericii din Căușeni

Alice am în ochi și-n inimă,
alice și zgură de împușcătură.
Trupul mi-e o veche armă,
iar gândul nou mi-e trăgaci...
Și cu fiecare pasăre vânată
simt că rămân singur,
pușcă părăsită,
spânzurată-n copac,
alături de-un cuib
plin cu ceruri
limpezi, dar buimace
de trăsnetul ultimei împușcături
în care s-a aciuat
moartea mea și a unei păduri.

PACOSTEA E ȘI EA O APĂ

*imunitate după discuția scenariului
"Sânzeana și Pepelea" de Igor Crețu și Dumitru Fusu*

Pacostea e și ea o apă,
unde multe neamuri
de pește înoată.

De-o săptămână de zile
plouă...
Și au crescut apele...

Azi, de pe malul
unde cândva
creștea iarbă,
s-a întors calul
cu pieptul învăscut
în solzi de pește.

Mâine poate
vor scădea apele
și vor ieși urmele.

CERU-I ÎNSPICAT

...și despre faptul poetic

Odăi antice,
coridoare antice,
scări antice
și multe, multe păsări de pace, –
am visat ieri,
alaltăieri,
am visat mai adineauri...

Prietenul a râs
și a zis:
“Vino mâine, amice,
și-am să-ți tălmăcesc visul”.

Am venit. Dormea.
Și visa
odăi antice,
coridoare antice,
scări antice
și multe, multe păsări de pace.

Nu l-am trezit. Mă temeam să nu-i răstorn odăile,
coridoarele, scările
și să nu-i sperii păsările...

Când s-a trezit, a căutat cu ochii odăile,
coridoarele, scările
ce au vorbit mai adineauri cu păsările...

Mult le-a căutat...
Pe câmpiile de sub masă,
de sub pat...
În gura unor proverbe...
În desigurile unor substantive,
pe frunza unui predicat...

Apoi a ieșit dintr-o fântână
c-un proaspăt oftat:
“Păcat... Păcat că-n vis
n-am avut armă...
Dar nu-i nimic... am fripturică
din păsări de duminică!..”
Și, deschizându-și sufletul,
precum o ușă de casă,
mi-a arătat scaunul,
m-a pus la masă!..

Numai că de atunci ceru-i înspicat...
Știți de ce?..
Da, da... de odăi, coridoare, scări –
toate antice –
și de multe focuri de armă
ale păsărilor care împușcă în noi
cu alice de dragoste.

MIRACOL ÎN DOUĂ CAPRICII

Ieri seara,
la o zi onomastică,
am stat la aceeași masă
cu omul
care pe-ascuns, ani la rând,
a crescut
un taur în casă.
Și iată că la un pahar de vorbă,
ca vânătorul
cu snoavele-n tolă,
omul a căzut inimii pradă
și, ca unui frate,
mi-a șoptit printre șoapte:
– În primăvară
scot taurul afară,
să pască...
să zburde prin iarbă...
să-l scald în ploaia cea mare,
să-l zvânt în vânturi,
în fulgere, în crânguri,
să-l pun și la treabă,
brazdă să are!..
– Păi!?
– L-aș scoate,
dar pe ușă nu-ncape!.. –
se căina el,
firicel, motocel...
– Poate-l mai crești
ca-n povești
ca pe-un taur ceresc
pe care l-a-nfrânt Ghilgameș,
până dărâmă cu cornul,
cu șoldul,
până dezbracă-un perete
și pășește sub stele?!.
– Să mă spargă,
să mă calce-n copite?!
– Sau nu-i da de mâncare...

Și ai să vezi –
prin hogeac o să zboare!..
– Cum?.. să se-audă-n măhală,
că țin taur în casă?..
– Atunci taie-l
și bucură lumea cu carne!..
– Știu eu cine mi l-a lăsat pricopseală!.
Și dacă vine și-mi cere socoteală?!.
– Atunci rămâi cu el pe-o laiță.
– Cum?! Să-l îndur o viață?!..

Azi, trezit de cutremur,
am ieșit afară...
Și printre cele câteva trilioane
de mașini, greidere și tractoare,
întrezăresc și câteva mii de tauri
care au scăpat afară
și ară,
ducând blocuri de case-n spinare,
în coarne,
iar alături de mine,
lângă-o lamă de plug,
sub clopotul verde-al țărâni,
pe-o umoristică filă de fabulă
doarme omul cel de aseară
și-ntr-însul sforăie taurul
de parcă ar bate din palme.

IAR EU TAC, LUMINAT DE O IARNĂ

Un dumnezeu pășește în ziua,
altul în noapte...
De ce?..

Un dumnezeu răscolește morminte,
altul semințe, ape, cuvinte...
De ce?..

Un dumnezeu îmi spune frate,
altul îmi sapă groapă în poartă...
De ce?..

Un dumnezeu a uitat că-i dumnezeu,
altul și-a amintit că-i bun vânător...
De ce?..

Un dumnezeu paște eternitate de iarbă,
altul de câteva veacuri mă întrebă:

– Când ai să fii pasăre, dragă?..

Iar eu tac, luminat de o iarnă
care mi-a pus pe foc toate icoanele.

MIEII DE TOAMNĂ

ornament interior pe cavatul lui Liubomir Iorga

Cling... cling!..

Sunt în preajma unei stâni de la sud,
și tare-mi este dor
de mieii care i-am mâncat în primăvară...

Cling... cling!..

Calc pe jarul unei arături de la sud,
și țin în mână îngândurat o stână
unde mi-am zugerăvit mieii alături de străbuni...

Cling... Cling!..

Străbat vâlvătaia unor fulgere de la sud,
și mă frig ochii
mieilor care circulă pe linii de troleibuz...

Cling... cling!..

Sunt între mine cel de azi și cel de ieri,
și tare-mi este dor
să zburd sub picioarele mieilor de toamnă,
tăcute bocete
între balade și doine...
Ați auzit?! Acum, pe la stânilor de la sud
se nasc legitim mieii de toamnă...
Iar lupul sunt eu.
Cu dreptul baciului de odinioară
îi apăr de mine...
Dar numai până-n primăvară.

SOMNABULISM BIROCRATIC

Pe purtătorul acestui soi de boală
îl țin minte din școală
ca pe-un boț de slănină
ce-n fiecare zi
era adus de-o mașină,
ca pe-un ghiozdan plin de cadouri
care se deșerta uneori
prin buzunarele învățătorilor,
ca pe-o oală goală
când era scos să răspundă la tablă,
dar azi... mi-e șef din greșeală.
Șef cu cabinet,
cu șampilă, stilouri, bufet,
cu mașină la scară,
și de dimineață până-n seară
redactează lumina de-afară!
ca nu cumva să-i atingă somnul,
somnul șefiei – domnul...

Redactează cu frică-n amiază
și visează...
Visează imagini, cuvinte și toate
se cer redactate!..
Le savurează,
le cântărește pe-o foaie albă,
le joacă în palme
până greutatea lor,
a imaginilor și a cuvintelor
pe care nu le poate nici pronunța
și nici redacta,
încăpe deplin în palme...
până simte aievea, viu,
cum îl mușcă de inimă
colții unui burghiu...
Și trezit din coșmar, năuc,
își permite un chef de haiduc!..

Iar inima lui scapă din piept
și, ca un om ce-a stat la-nchisoare
pe nedrept,
o ia pe cărare
din ce în ce mai repede,
de parcă ar vrea să-l lepede...
Și pe urma ei
înverzesc imaginile,
cuvintele...
Iar el, de teamă
că prea o ia razna,
aleargă...
o prinde,
o dezmiardă,
meditează puțin
și-o vâra la loc, în sân.
Apoi își amintește că nimic n-a tăiat,
că nimic n-a redactat,
și intră în somnul lui...
Doarme ani la rând,
secole la rând,
milenii...
în trupul feciorului,
în trupul nepotului...
Din generație în generație
doarme –
până visează aievea, viu,
cum îl mușcă de inimă
colții unui burghiu.

PALMA MORȚII

din cronica artelor terestre

În teatrul național din Mavrodacia,
țară de pe râul Tirassacia,
s-au strâns inimile,
s-au aprins focurile,
s-au țesut sufletele
fir cu fir
și-au sărbătorit
ziua mare – Shakespeare!..

Nu s-a vorbit mult...
A vorbit Shakespeare.
Nu s-a dansat...
A dansat Shakespeare.
Nu s-a cântat...
A cântat și a oftat Shakespeare.
Cu Ofelia, cu Dezdemonă...
Cu Romeo și Julieta...
Cu Hamlet și cu regele Lear.

Ce-atâta ... tot el
și el? –
și s-au supărat
actorii,
regizorii,
sufleorii,
până și ușierii
de la minister,
și l-au alungat
din teatru
pe Shakespeare,
în cămașa lui de rege
și de copil.
Și iată că,
mângâiați de palma morții,

ne fumăm țigările
pân-dincolo de unghii,
plimbându-ne pe culoare
cu glume și toasturi minore.

COLIND ALB

al pietrelor din Hiroșima

Ia, auzi!?

...cum se paște iarba,
și iarba ne paște pe noi
cu verzele ei alb, alb...
cu albul orbilor albatroși.

Ia, auzi!?

...cum o umbră de om trage-o ricșă,
și ricșa-l calcă, îl calcă
cu roțile ei
de toamnă sălbatică.

Ia, auzi!?

... cum ninsoarea ninge în nea,
și neaua curge în umbră de om...
iar umbra se prelinge în roată...
iar roata trece în iarbă...
iar iarba se paște iar
într-un verde de alb, alb...
alb de-a pururi
de care râde o șopârlă de fier,
privind cu ochiul ei de om
de după sticla cerului
spre acest glob
albastru și muzical.

Ia, auzi!?

... cum lângă țarmul mării
aceiași albatroși învață
să zboare
peste aceleași așezări
cu silabe de neutroni,
deși în aerul tânăr
se mai colindă alb

umbrele
și glasurile
acelora
ce au rămas pietre,
pietre în pietrele din noi.

NEVINOVAȚI SUNT BRUSTURII

glas de izvor la finele veacului

Nevinovați sunt brusturii
și nourii
ce tot umbresc cu poalele,
cu verdele,
cărările...
Cărarea mea e o apă curgătoare
ce-a încălzit mai ieri în palmă
un bob de grâu
venit din iarnă
să-mi spună la ureche,
că are multe veri
în germene
și-un brâu
în care ar încinge-o mare,
și albăstrimea,
și adâncul,
și furtuna unei stele.

Nevinovați sunt brusturii...
și nourii,
și orășenii
care-n ascuns prin bătăături coboară
cu vise de copii bătrâni,
cu limba-mi de mioară,
iar vremea-n calea lor durează
asfalt, beton, amiază,
rachete, neutroni
și-un robot
care le-ar tot spune “ bună seara!”,
și ei, nevinovații, se plimbă,
trecând din când în când cărarea-mi,
spre-a fi mai lângă garduri,
lângă poartă...
măcar cu umbra,
măcar cu umbra!..

Nevinovați sunt brusturii...
și norii,
și țărani
care-și încălță toamna
pe la nunți
pâslarii,
și-ntreabă de cojoace...
și se șoptesc...
și simt cu oasele,
că iarna o să aștearnă multe punți
și ace multe, multe...
și-n preajmă nici un cuib,
și nici un loc,
și nici un neutron de pace!..

Nevinovați sunt brusturii...
Și norii...
Și țărani...
Dar împărații?..

PE GEANA NEPLÂNSĂ

vânt prin cetatea cântecului popular

Rădăcină de istorie
lângă rădăcină de azi...
Rădăcină de azi
lângă rădăcină de mâine...
Și așa de la hotar
la hotar –
rădăcini,
rădăcini –
mărăciniș amar,
de s-a pierdut dracul,
ca acul
în paie,
și tot cearcă
potecă
să-și taie...
Ascute dinte
spre-o rădăcină
de minte,
dar vede
pe creangă
cireasă coaptă
și uită de toate –
aleargă...
Apoi, când dă să taie
alte rădăcini,
vede alte poame
în lumini...
Și cum se satură
adoarme
pe geana neplânsă.

E NORMAL SĂ FIU ANORMAL

E normal
 să fiu...
 anormal,
și absurditatea
 faptului
 e-n faptul
că azi umblam
 de la un capăt
 la altul
prin marele
 târg
 de la oraș
și întrebam
 de unul,
 de altul –
unde aș putea
 să-mi cumpăr
 un cal ?..

E normal
 să fiu...
 anormal,
și absurditatea
 faptului e-n faptul
că totuși, azi, umblând
 de la un capăt
 la altul
prin marele
 târg
 de la oraș,
cu chiu, cu vai,
 am cumpărat
 un cal.

E normal
să fiu...
anormal,
și absurditatea
faptului
e-n faptul
că mi-a fost
rușine
să-ncalec calul
și m-am pomenit
că-l duc eu
în spate !..

E normal
să fiu...
anormal,
și absurditatea
faptului
e-n faptul
că-n tot orașul
nu-s eu unicul
cu povara-n
spate...
Mai sunt încă.

Vecinul –
portar
la uzină,
e-ncălecat
de-o mașină.
Altul,
de la etajul de mai sus,
de dimineață
și până-n seară
duce-n spate
un troleibuz...
Șeful meu,
din familia Meaun,

locatar
la aceeași
scară,

poartă
la ceafă
un scaun...
Un subaltern,
un prieten,
mare amator
de concerte,
de fete
și de fotbal,
prinde muște
la minister
cu televizorul pe umăr...
Femeia,
care mi-i femeie,
nu poate ieși-n oraș
până nu-mbracă
pe cap sau pe nas
plita de gaz.

Iată de ce
am cumpărat un cal !..
Poate-l învăț
pe feciorul meu
să-ncalece calul
și-n iureș,
călare
pe cal,
să străbată
acest secol
anormal !..

ZICI CĂ VREI SĂ-MI FII PRIETEN

așa-zisului prieten al meu

Zici că vrei să-mi fii prieten,
tu, cel care cântărești mereu
d u h u l
din sufletul meu,
ca să mă vezi pasăre
în care țintește
râvna ta de vânător?!

Fie, de azi îmi ești prieten!..
Numai cu o condiție!..
Amândoi să fim aceeași pasăre,
și același vânător,
și să vezi cât e de greu
să zbori numai cu o singură aripă,
cu aripa ta,
pentru că pe a mea
a împușcat-o partea mea de vânător.

ANOTIMP DUPĂ CUTREMUR

Simt că și scaunele,
și paturile
sunt ocupate,
deși încă de sâmbătă
au fost eliberate.

O civilizație necunoscută
a pătruns ieri prin acoperiș,
și împreună cu ploaia
se odihnesc în odaie.

Intrarea e blocată
de energii nucleare
declanșate de strigătele
de aseară.

Desenele copiilor
încă mai râd,
încă mai plâng
cu focul stins
de vântul unui clopot.

Cineva de afară,–
un necunoscut
care seamănă mult
cu Vergiliu,
își clatină capul enorm
din Paradis
în Infern.

Tencuiala care cade
din perete
e substantivul
care adevărește
proverbele, adverbele, verbele
și cimentul care lipsește.

Eu, ceasul de perete,
stau uitat pe-o coastă,
într-o țintă,
și nu pot trece
de ora unu și jumătate...

În locul meu
nemurește liniștea
și frica de un alt cutremur.
Dar și dragostea!..
a bobului de grâu
care a spart asfaltul,
piatra
și se înalță verde râu.

EXPLOZIE DE PACE

Nu știi dacă lanurile au fost cândva
atât de bogate-n cuvinte.
Destinele noastre sunt niște păsări
lăsate de capul lor printre rugurile sfinte.
Suntem liberi, și cerul se adâncește către
amiază,
către chindii.
Atât de liberi și tineri suntem,
că descoperim în orașele de sub cuvinte
atâtea civilizații, atâtea omenie...
Tu, draga mea, ai desprins de pe buzele tale
un sărut
și judecătorul din evul mediu,
alergând pe urma lui
pentru a-și aminti o noapte de dragoste,
s-a prăbușit într-o piatră...
piatra iat-o!.. tace,
aburind cu obrazul spre-o explozie de pace.

Nu știi dacă lanurile au mai fost cândva
atât de bogate-n cuvinte.
Nu știi, și noi pășim pe cărări dogorite,
ca și păsările
unei cutii de chibrituri.
“Nu aprinde focul!” – îți strig.
“Nu aprinde focul!” – îmi strigi.
Dar focul ne sărută cu spiritul unei toamne
ce curge și curge înalt
și satură cuvintele cu bucurie și rod.

Cântăm.

Iar neștiutorii de melodie,
îmbrăcând masca adaptării la mediu,
topesc zgura de pe cuvintele uitate
și fac arme, arme nucleare.
Oare chiar să ia urâtul de mână
micul nostru pământ?..
Oare într-adevăr noi vom fi ultimii?..

Întrebările au îmbrăcat haine negre,
la modă...
Întrebările poartă ochelari
când n-au dezlegare...
Întrebările se desprind de la sine
și zboară spre alte planete.
O-o-o-o-m! – pe-o stea îndepărtată
abia-abia silabisesc oamenii dintâi...

**SPRE
O
MIOARĂ**

TU, FLOARE DE DUMINICĂ

Tu, floarea mea de duminică,
cu soare-n cheutoare
la capăt de vară,
ce te joci cu mine
de-a unica duminică?..
Cheamă la ziua mea
floarea de sâmbătă...
Cheamă-le de pe dealuri, de pe văi,
din inima izvoarelor,
din gurarul armelor,
unde veșniciile cu aripile albe
pun rouă pe ceruri
și deschid lăstare în dragostea mea.

Și de mi-or arde ochii preamulta
lumină,
vino tu, floare-turturică,
să ni-i spălăm cu țărână.

ȘOAPTĂ DE NUC

– Ce mă-ngâni, vecine cuc?..
Ce mă cucui sus, din nuc?..
Să nu sparg în cer ferestre,
să pun capăt la poveste,
când atâtea mai sunt
aici pe pământ,
blânde și tari!?

Cântă cucul într-un nuc,
să mă fac și eu un cuc.

– Cucule, cucule!..
Hoțule, dragule!..
Eu din crâng mă tot încrâng,
toată neamura să-mi strâng,
să mi-o strâng și să mi-o cânt...
Să mi-o plâng că nu-i pe creste,
să mi-o dor că-i o poveste,
dar nu știu un lucru sfânt:
cât mai calc pe-acest pământ?..

Cucul nourii sărută,
vede banu-mi de cucută,
soarbe roua din lăută...
Și de sub pană de nuc...
aud numărătoare de cuc...
Dar pe loc, ca din ghioc,
frica-n mine prinde cioc,
ciocănește și mă-ncruntă:
unu, doi!.. Atât îmi cântă?..

Apoi, ca bănuții-n pungă,
cucu-mi bate viață lungă!..
Și mă las în voia lui,
la bătaia cucului...
Ani-s brazi până-n țării,
neamura-i de cumătrii...
Și mi-o văd ca-ntr-o poveste
însorită printre creste...

– Dar cucule, cucule!..
Hoțule, dragule!..
Mi-ai dat ani și de-nflorit,
de arat și de clăit,
nu cumva te-ai întrecut?
Sau cândva am mai trăit?

– Ești o frunte de țărână,
ce-a pornit din rădăcină,
dar când dă în frunzișoară,
înflorește lăcrimioară,
lăcrimioară din poveste
că-nainte drum mai este!.. –
pe o frunză de nuc
cade-o șoaptă de cuc.

UN FRIG MĂ FRIGE-N INIMĂ

ca testament de la Petru Zadnipru

Un frig mă frige-n inimă,
băieții mei, poeți!..
Un frig
că v-am lăsat drumeți
prin albe străzi, cu griji-nămeți,
și nu știu dacă mai aveți
o casă, o masă,
un foc senin, cuminte,
unde să vă strângeți iar grămadă,
că iarna-i tot mai aspră
între cuvinte...
Și nu mai sunt acasă,
să vă poftesc la masă...
Sunt o duminică
a nordului-prăsadului,
a vântului,
unde cărările-mi adorm în cumpeni
sub dealurile Moldovei...
Și așa clădit în hume
îmi văd trudind cuvântul
ce l-am lăsat acolo,
sus, cu dorul,
să-mi caute izvorul
printre plugari, la țară,
iar cartea mea, cea scrisă
și nescrisă,
sămânță-n voi răsără...
că-un frig mă frige-n inimă,
băieții mei, poeți!..
Un frig
că v-am lăsat drumeți
prin albe străzi, cu griji-nămeți,
și nu știu dacă mai aveți
o casă, o masă,
un foc senin, cuminte,

unde să vă strângeți iar grămadă,
că iarna-i tot mai aspră
între cuvinte
și mușcă-n voi
cu dinți de slavă-nalbă.

ÎN FAȚA ISTORIEI

Lui Grigore Vieru

Scumpi fărtați,
nu-mi căutați
la raze roentgen sufletul!..
E aici, în gândurile
cu care smulg aerul
proaspăt și verde
din țărâna frunții mele.
E aici, în aerul
pe care zilnic
îl smulg
și pe care-l rumeg
ca pe-un morcov zemos...
dar care mă doare
fiindcă între hotarele lui
stă adunat
un sat,
un deal,
un râu,
râul în care din când în când
îmi răcoresc gândurile...
și sufletul,
ca s-o aud pe mama.

MAMA MEA

cântec fiului

Mama mea-i un ram de pace –
Pasărea cuibaru-și face.

Mama mea-i un foc cuminte
Din povești și din cuvinte.

Mama mea e-o dimineață
Una pentru toată viața.

Și pe două spice-n brumă
M-a crescut haiduc pe lume.

Peste ape – drumăreață –
Mama mea-i și cântăreață,

Peste ape, munți și stele,
Tot cu suflet din bunele,

Din bunele, din durere,
Luminând zilele mele.

De la codru din colinde,

Ele murmură izvoare...
Și eu tac, și prind la minte.

CU PRIVIRI PLINE DE RĂNI

Originea gândirii lui Esop
e-n iarba cea de leac
și cea de toată ziua
ce-și poartă spicul greu
și copt
dintr-un răzor
în alt răzor
și aruncă-n om semințe
ce purpură în zbor.

Din an în an,
din veac în veac
aceeași cucuvea
pe fruntea spicului
silabisește pilde
și, înălțându-se pân-dincolo
de stea,
îngână viața lui Esop,
ca pe a ta,
ca pe a mea,
ca pe-un înot
de pește-stea.

De tot ce-i neodihnă, –
îngână, –
de rădăcini
înluminând țărâni,
de o sculptură
ce vorbește întreruptă,
de o sămânță
ce-i păstrează umbra,
de-o umbră cu priviri
pline de răni
din care beau văzduh
cocorii
și urmașii.

IMAGINEA PRIETENULUI

Lui Nicolae Răileanu

Ochiul bărbatului
se văzu în ochiul femeii
ca într-o oglindă
veche și simplă.
Se văzu ochi înfipt
cu amândouă aripile
în ochiul ei
care, la rândul lui,
era și el înfipt
cu amândouă aripile
în ochiul lui.
Aripi sau întrebări?!.
Iar dincolo de înfrățirea
aceea de lumini
și de zboruri necunoscute
licărea chipul unui cioban
care, cu lacrima în gură
și glasul pe umăr,
își păștea oile
pe valuri de apă
spre o corabie pustie
care avea în loc de catarge
multe cumpene de fântână,
multe cumpene și multe ciuturi
din lemn vechi
și din lemn nou
pline cu imagini fotografice
ale dragostei de țară.

GÂND DUMINICAL

lui Ion Ungureanu

Vorbirea scenică e o lecție
unde profesorul
luminează întâi și întâi
auzul,
apoi literele,
apoi cuvintele...
Dar azi nu știu de ce
profesorul
ne-a desenat pe tablă un deal
și câte pe unul
ne-a rugat pe noi, elevii,
să urcăm până-n vârful lui,
că acolo sunt adunate
în bulgări de carte
învățămintele străbunilor
și toate începuturile drumurilor.

Doamne, prin câte am avut
de trecut!
Și prin războaie de ploaie
și prin ninsoare de soare,
fără drum și cărare,
pe pajiști de verbe adormite,
printre virgule și puncte
ce ne mușcau
și strigau că-s cuvinte...
peste zgrunțurii și ghețușurile
laudelor
care cresc
pe marginile tribunelor,
pe buzele paharelor...
prin cântecul marilor rătăcitori
care au dumerit claruri de lună,
grumazuri de taur,
gii de vise,
cărți deschise...
prin universul enorm al unei gospodării

care se ocupă cu împlânzirea metaforelor,
prin gura lupului ce a deprins
relațiile politice
cu mioara noastră din baladă...
Uneori am fost trași pe roată,
că abia ne-am ales vii...
Alteori am înlocuit praștia,
arcul, săgeata
la vânătoarea de bouri...
Din miezul iernilor
ne-am ridicat iarăși
îngeri de iarbă
sub copitele bourilor
uciși...
Idolul ne-a fost fântâna,
izvorul,
lângă care au poposit și iepurele,
și vânătorul...
Anotimpurile Daciei
ne-au purtat sângele fierbinte
prin inimă,
și noi am crescut mereu căutând
aripi de pasăre...
Sub bolta drăgostită de stele
și spini,
am sângerat cămașa de in.
Chiar și printr-un șarpe-am trecut,
și am ajuns la timpul prezent...
Și, iată, fără să mă uimesc,
trăiesc, trăiesc, trăiesc !..
Bucuria,
nu atât a mea,
cât a zilei,
însenină fruntea profesorului,
și tocmai atunci
când am înțeles
că pot îmbrăca obligațiile
cetățenești ale artei
și pot căuta gândul duminical
în scena mare a lumii,

profesorul,
cu inima țintuită de muchia dealului

îmi lămuri finalul,
că abia acum
pot să-ncep iarăși
a urca dealul...
Abia acum, când toate cuvintele
au trecut
printr-o baie de suflet
la care au asistat
și Creangă, și Esop...
călări pe cai –
unul cu grele aripi,
altul hrănit cu jărat.

FAȚĂ-N FAȚĂ CU O MAMĂ

fapt divers

Culegătorii de obiceiuri
au colindat orașe și sate,
casă de la casă,
dinspre răsărit
spre asfințit,
dinspre mieznoapte
spre miazăzi,
și într-o dimineață,
când viața se ținea de-o ață,
s-au trezit!.. față-n față
cu o mamă
care avea casa și ograda
pline de drumuri și cărări
ce înmulțesc lucrurile,
amintirile, zilele,
și care hrănesc stelele
cu sângele ei...
Și i-au zis: limba noastră,
Limba Română.

INIMA

lui Mihai Eminescu

Simt pașii tăi în limpezi depărtări,
îi simt de parc-ar coborî în trupul meu
lumină și gândire de luceferi...

Simt fruntea ta prin crânguri de furtună,
o simt de parcă-mi picură în suflet
ușoare, ca un fulg, aripi de lună...

Simt glasul tău în stoguri de tăcere,
între coperți cărunte de scriptură
citite de bunel cu sufletul la gură...

Simt ochii tăi cum sparg singurătatea mea,
și toată lumea-nnemurește stele
pentru suflarea mea
și viersul tău trecând prin zile grele...

Simt teiul tău făcând popas lângă o poartă
din care am pășit cândva în lume
blagosloviți de-aceeași stea, de-aceeași mamă...

Simt slova ta trudind și-ntr-o sămânță
care începe, care se deschide,
și-n ea tot neamul mă cuprinde...
Și simt, și văd atunci în tine, Doamne...
i n i m a!

N-AM CĂUTAT PE NIMENI ÎN CETATE

Lui Vlad Ioviță

N-am căutat pe nimeni în cetate,
Un viscol m-a adus să uit de mine.

N-am căutat pe nimeni în cetate,
Dar, iată, ochi-mi văd în pietre doine.

N-am căutat pe nimeni în cetate,
Cetatea caută pe-un cineva în mine.

N-am căutat pe nimeni în cetate,
Dar, iată, o cărare-n urma mea rămâne.

N-am căutat pe nimeni în cetate,
Cărarea m-a adus spre Ștefan Vodă.

N-am căutat pe nimeni în cetate,
Și Vodă abia de mă găsește în cele
Treizeci și patru de victorii ale sale.

N-am căutat pe nimeni în cetate,
Dar o aud cum se ridică plină de tăcere,
Și neamurile toate de piatră se dezbracă.

UNDEVA ÎNTRE APE

ritual de regizor onorat la studioul "Moldova-film"

Pe platoul de filmare
dimineța-i mândră de lucoare,
dar pentru lămurirea
eroului
din scenariu
s-au mai adus câteva mașini
pline
cu felinare...
Și culori s-au mai adus,
și haine...
Și actori de frunte,
și doctori la cuvinte...
Tunuri, muzici, cai...
Hamuri, flori și scai...
A fost uitat eroul,
acasă,
în sertare,
spânzurat c-un rând
scos
din scenariu!..

Și spre sfârșitul zilei
a început să plouă
din senin și din soare –
topește mașina cu ochi de lucoare,
spală culori și haine,
tunuri, muzici și cai,
hamuri și măciulii de scai –
și scoate la iveală,
în toată goliciunea ei,
rușinea artistului
spânzurat
cu același rând din scenariu!..

Undeva între ape
se trece artistul
și din măduva inimii lui
se hrănesc peștii
și depun icre
pentru alte scenarii...

VOCALĂ ALBĂ

către Vasile Covrig

Privirea ta purta
pe cerul adâncit în ea
povara unui ideal –
a unei văi,
a unui deal,
a casei părintești
dată cu cronici
și cu var.
Ea răscolea din var,
din cremenea-abecedar,
din lut mustit cu har,
privești mari
în păsurile simple,
în flăcările oarbe,
în neaua înverzită-n clopote,
în toate...
care-s zi și noapte,
și de unde uneori,
pe la cântat de zori,
cu primăvara la subțiori,
coboară pictorii osteniți
în sufletele lor
și aleg iarbă la miei,
și fântâni la ciobănei...

Și țipau în tine,
frate Vasile,
vântoasele iernii
troienite de tranșee,
de arme,
de foamete,
de dragoste de țară,
unde mereu te pierdeai
cu gândul
și cu penelul
în miez amăru de susai...

Până noaptea târziu,
pe lună-burghiu
rămâneai rezemat
cu fruntea de sat,
ca bunelul de hat,
și urmăreai un dialog
dintre veacul acesta grăbit
și filele de cronici
cu șleahuri fără sfârșit...

Ușa atelierului
și mai ales noi, prietenii,
urătorii, regizorii,
îți furam acest dialog interior,
îl furam c-o țigară,
c-un pahar de zi amară,
cu marele zgomot al străzilor
și al poezilor tineri
care îmbătrâneau
sub arșița filmărilor...
Am filmat mereu
carul plin și greu
care cobora
de pe truda ta;
un car încărcat
și sfințit cu decoruri,
cu drumuri și doruri,
cu zboruri și ani,
precum turbinca lui Ivan,
precum țara lui Ștefan...

Tu rimai că acest car,
plin de voie și nevoie,
e corabia lui Noe!..
Și noi, ascultându-ți glumele,
îți furam și vopselele
și penelurile,
și te lăsam să pictezi
numai cu inima,
numai cu inima...
Și ai pictat...

Oraș și sat,
și fântâni,
și grădini...
Și copii cu bunici,
și cuvinte din cronici...
Dar de unde, frate Vasile,
atâta vocală albă
în pânzele tale,
când inima-i cuibul
tău roșu?..

Din moartea-nemoartea
acestei albe vocale
ne ești și pictezi
de-a pururi.

ARIPI PROASPETE

lui Nicolae Esinencu

Doi oameni
cu același Dumnezeu
au săpat văzduhurile
și toate hotarele,
până s-au întâlnit
ochi în ochi
și s-au privit
unul pe altul,
ca într-o oglindă,
ca dintr-o groapă...

Văzându-și altarele,
umbrele
și lumânările de-o potrivă,
s-au speriat
și din ziua ceea sapă
să treacă
unul de altul...

Sapă prin cânturi,
prin crezuri,
luptând cu zmei,
cu dumnezei,
călcând nopți de nesomn,
zile, inimă și gând,
dar nu pot trece
dincolo de vechiul pământ
care
în fiecare dimineață
le dăruie
aripi proaspete
pentru asemănare.

AI AUZIT VREODATĂ-N VIAȚA TA POVESTE

dialog între poetul Anatol Codru și piatra de gândire

– Ai auzit vreodată-n viața ta poveste,
Unde un zmeu l-a-nvins pe-un Făt-Frumos
Sau ai cântat vreun cântec ce nu este
Nici ghimpe de salcâm, nici floare de prinos?..

– Și totuși... Viața nu-i numai poveste.
Chiar azi un zmeu l-a-nvins pe-un Făt-Frumos!..
În albă zi... C-un zâmbet care este
Și ghimpe de salcâm, și floare de prinos!..

– Ai întâlnit vreodată codru de lumină
Dușmanului ce-i dăruie culcuș?..
Mai torci acum un fir din vechea doină,
Să-ți amintești că-i lungă calea în urcuș?..

– Și totuși... Văd în preajma mea lumine
Dușmanului ce-i dăruie culcuș,
Iar de cântat îi cer lui Făt-Frumos să-ngâne
Un cânt!.. O doină-i cer!.. O lacrimă-n culcuș!..

– Un Făt-Frumos din lacrimă să-ngâne cânt?..
Nu vezi că zmeul l-a trântit a treia oară
Și stă-ngropat voinicu-n țărână pân-la gât,
Iar floarea de salcâm e floare-amară?..

– Și totuși... Parcă prind un fir de cânt!..
Acum, când glia-mamă-l îmboldește –
Cu noi și noi puteri, mă-mplântă un gând –
Că floarea de salcâm nu-i floare-amară!..

– Și-n clipa asta naști în tine cânt?..
Și-nfrânt voinicul verde nu te doare?..
Nu vezi că-l sapă zmeul, rupându-l de pământ?..
Nu simți că steaua lui lumină n-are?..

– Da, simt...Și simt că-ncep... Că fierb un cânt!..
Un viers!.. Și zmeul s-a-nghimpat de-o floare!..
Un imn!.. Și frunza mea răsare din pământ!..
Un chin!.. Și Făt-Frumos luminează-n mine-și are!..

– Ai auzit vreodată-n viața ta poveste,
Unde un zmeu l-a-nvins pe-un Făt-Frumos
Sau ai cântat vreun cântec ce nu este
Nici ghimpe de salcâm, nici floare de prinos?..

– Și totuși, totuși viața-i și-o poveste.
Chiar azi un zmeu a fost-nvins de-un Făt-Frumos!..
În albă zi... C-un cântec care-mi este
Și ghimpe de salcâm, și floare de prinos!..

PRECUM SUFLETUL NU ARE HOTARE

La expoziția lui Mihai Greu,
trecând de la un tablou la altul,
m-am văzut într-o ramură,
într-o apă
curgătoare, răcoroasă și lină –
mai întâi între oameni – om,
apoi între pomi – pom,
apoi nod de lumină și de țărână
cu toate poveștile lui Creangă
de mână...
Apoi, zărind pământul de pe lună,
m-am simțit pasăre muribundă
care cu ultima suflare colindă
între fierberea cerului
și fierberea pământului,
căutând cuib de înfrățire
cu stâncă, cu marea,
cu fântâna, cu istoria,
cu istoria mea și a altor popoare
rămase porți închise
și deschise
prin veșnica ninsoare
de amortire și trezire
spre masa de pomenire,
unde multe se uită
și multe se iartă,
lângă acest perete de cetate
care fereastră a avut odată,
și ușă cu cheie, cu lăcată,
lângă cei doi meri de afară
care nuntesc toamna-n primăvară,
până se desprinde cu bucata
pământul cu gândul,
lăsând cuibare de mirare,
cratere, izvoare
și ochiuri de sărbătoare...

În ochiul craterului,
în ochiul izvorului
am căutat ca și-n ochiul omului,
am căutat prin întuneric, prin lumină,
până la fruntea lui Dante, senină,
și atunci am coborât pe pământ,
în prezent, în viitor, în trecut,
în cămașa ostașului,
în cămașa plugarului,
să spun și să dau în scris,
că vulcanul din noi nu s-a stins,
precum pădure nu-i fără cântare,
precum satul nu-i fără izvoare,
precum sufletul nu are hotare.

MELEAGURILE LUI RENOIR

Molcome,
golașe
și plăpânde...
culorile,
meleagurile lui Renoir
în sufletul meu ba apar,
ba dispar...
o sclipire,
nălucire,
unde mă văd
și mă simt
copil mic
alergând din urma mamei
prin ploaie
și frig...
iar eu, cel de acum
și de aici,
din lumea mare îi strig,
că nu pot să vin acasă,
că-n orașul fără străzi
în care trăiesc
niște mere cresc,
mere împărătești...
– Și mi-a spus, mamă,
o toamnă-femeie
că de cum le guști,
întinerești!..

Molcome,
golașe,
plăpânde...
culorile,
meleagurile lui Renoir
poartă sulița luminii
în zbor cotit,
și-n locul meu,
de amintiri și doruri fript,
pe-o zare de arțar,
viersu-mi ajunge acasă

și mama pe dânsul îl pune la masă,
îl poartă într-un lan de grâu,
pe două maluri de râu,
ascultă glasul meu de copil
cu ochi senini de april...
și într-a veacurilor lumină de hotar
ea tace,
tace
ca-ntr-un tablou de Renoir.

LEGĂNÂNDU-MĂ VERDE

mărturisire dincolo de timp

Dintr-un tren în mers
și casa-mi părea un șes
cu iarba plină de amintiri...

Dintr-un tren în mers
nici viersu-mi nu era viers,
dar un tren după care alerga,
cu ochi mari, copilăria mea...

Dintr-un tren în mers
un surâs am cules,
a omului ce tot vine și vine
și tot trece și trece de mine...

Dintr-un tren în mers
cineva mă vede tot mai șters,
tot mai șters...

Până în cele din urmă,
iată-mă, am ajuns...

...țărână cu plopi!..

Dar țărâna nu moare, chiar de-o îngropi.

Și totuși acel cineva
urzește
să mă urce iarăși în tren
și să mă ducă
acolo
unde cândva
m-a văzut
pe-o hrincă de copilărie,
legănându-mă verde...

STARE DE CIMBRU

22 iulie 1986, ultima zi a poetului Liviu Damian

Ziua asta seamăn are cu zilele cele de secetă,
cu cele de secetă și cu cele de foamete,
cu cele de foamete și cu cele de studii,
cu cele de studii și cu floarea de cimbru...

Cimbru, zimbru, cimbru...
Floare care nu se uită,
mov de ziuă, roș de noapte! –
clipocesc ochii,
inima
țârâie greierii
dintre ierburi proaspete
cu miros de lumină și timp,
sub pluguri pe care țăranii
le-au trecut de Olimp
cu fire de poet:
“sunt verb !.. verb !... verb !..”.

Iată că soarele n-are nici gând să răsară,
dar mergem !...
Iată că păsările tac ca-n mormânt,
dar mergem !...
Iată un greier a tras o stea la pământ,
dar mergem !...
O stea care te înalță și doare,
dar mergem !...
Mergem ca niște copaci care au ieșit
la plimbare
și-și picură frunze
sub tălpile goale...

Zimbru, cimbru, zimbru...
Floare care nu înghimpă,
floare de amară! –
buzele se înfioară

și, alungând pelinul
unui fum de țigară,
ferește-n colibă de palme
un sărut de fecioară,
spre jocul tainic ca focul,
spre universul,
“de-a baba-iarba !.. iarba !.. iarba-baba !..”

Trecem prin iarbă,
prin vorbă,
prin vânt de cuvânt
și răsărim mereu din pământ...
Iată cuiva i-a răsărit numai creștetul,
dar mergem !...
Iată cuiva îi plâng rădăcinile,
dar mergem !...
Mergem ca niște icoane vechi
care și-au pierdut vopselele
în miros de cimbru...

Cimbru, zimbru, cimbru...
floare ce tace,
zimbru de pace! –
mâna plină de toamnă
viers pe-o frunză de aer înseamnă,
iar dincolo de geamul autobuzului,
pe marginea câmpului,
în ceruri humoase
o vară trudește
și urcă-n poeme dramatice,
luminând de Lăpușna, Leadoveni, Zeicani...
de Moldova, de Vodă Ștefan
care-i cuvântă dintre ramuri de ani:
“Să-aprindeți candela-n lăcaș,
dar, mai ales, lăcașe sfinte
să-aveți în fapte și cuvinte
ce vor rămâne la urmași” !...

Cineva a intrat în făptura noastră
și bate clopote !..
Cineva a coborât din făptura noastră
și totuși bate clopote !...
Cineva e undeva după orizonturi,

dar totuși bate clopote !..
Mergem cu autobuzul
pe ruta Chișinău – Leadoveni,
mergem pe drumul cel nou,
prin câmpuri, prin clopote de cimbru...

Zimbru, cimbru, zimbru...
floare vie,
glas de ciocârlie! –
mai strigă adâncurile,
dar aerul vine cu lacrimă din gât
și cade în vid
iar fruntea se reazemă iarăși
de liniște și buchii de istorie:
“Atât sunt de tânăr
încât îmi pare
că soarele altfel răsare
și pietrele altele sunt
și altu-i bătrânul pământ”,

Studentii grijesc floarea soarelui
de niște buruiene incolore, străine...

Un izvor străjuiește veșnicia...

Un elev paște oile pe asfalt...

Criticii meditează despre-o buburuză
care umblă pe frunțile lor
și culege cuvinte sfinte, de cimbru...

Iată și satul !...
Iată și leagănul !...
plin de tulpini și cărări vorbitoare,
plin de amintiri și vuiet de mare !..

Cimbru, zimbru, cimbru...
floare-scoică,
iarbă-maică! –
ici-colo, de sus, dintr-o ușă,
dintr-o fereastră,
azurul care rumegă secole
se prăbușește în calea noastră,

și noi călcăm cu inimile
pe cioburile lui de vreme
și de stele,
călcăm singuri,
singuri cu sine,
facile, cimbruri
peste prăpăstii reci
pe lungul drum
din veacul douăzeci...
Călcăm să primim adevărul
unui frate
ce și-a lăsat
toată suflarea-n carte
și, acum, se seamănă-n pământul
de-acasă,
sub iarba bună de coasă.

Am putea crede că se desfac
porți...
Că cerul e-un vânător
de nepoți...
Că salcâmul din prag e o pasăre
ce naște înălțimi...
Am putea crede, dacă ziua aceasta
de cimbru
n-ar semăna cu altele
din trecut.

Zimbru, cimbru, zimbru...
floare cu chip de sărut,
floare-trecut! –
îngână o iubită,
strângându-și buzele
să nu scape vreo taină
sub umbră de buruiiană.

Dar de ce el?!... Și nu eu?!...
arde-n lacrimă
badea Ștefan,
tatăl, badea Damian,
și ne îmbrățișează
cu frânte aripi de inimă,
precum și salcâmul,

precum și ogorul,
precum și sălciile,
precum și neamurile,
precum și cele două fântâni
din care mereu lucoare cinstim,
să ne răcorim,
să ne trezim...
Cimbru, zimbru, cimbru...
floare a zilei de mâine,
ochiul mioarei străbune! –
mă scutură frigurile
în tinda căroră,
după stratul gros de lumină proprie,
mă văd obligat de-a fi
sămânță, izvor,
carte, fecior,
dimineață, scânteie, pădure,
cuvânt, revoluție, mișcare...
și pasăre
cu hore și doine-n zbor
la capătăiul și iarba celor
care mă dor.

Dar iată din codru de zile
trăite,
din versuri și vânturi
rănite
dintre opaiț și lampa
electrică,
dintre fotografii, păretare,
cărți, ierni
și prosoape grăitoare,
cu huma poetului
încă fierbinte,
roțile sicriului,
cuminți, răbdătoare
ca apa Răutului,
coboară din casa mare,
trec pragul
și zgârie drumul
pe sub cerul salcâmului
cu gânduri
de pietre ascuțite și rare,

cu psalm de cimbru,
cu lumânare
cuvântată de Grigore Vieru,
Spiridon Vangheli,
Nicolae Dabija
și Mihail Ion Cibotaru...

Zimbru, cimbru, zimbru...
Floarea coboară
spre sânul mamei,
floarea câmpiei,
floarea omeniei...
Dar cocostârcul acesta
ce a vrut ?
și ce-a luat ?..
și cine-i bade Liviu ?..
că atât de-aproape a venit,
și s-a rotit
peste sicriu,
peste mormânt
și, dând de-a ta suflare
de poet,
a început să sape încet-încet
cu aripile fântână
în ceruri de lumină,
făcându-se un nor,
un punct, un dor
de ploaie peste sat...

E ultimul tău cuvânt ?...
Sau e-o imagine de zimbru sfânt
pe care l-ai dorit
la al tău sfârșit
de-o zi, de-un chin, de-un film?...

Cimbru, zimbru, cimbru...
floare – film,
floare – cuvânt! –
merg prin ploaie, prin vânt,
nemișcat, orb,
și mă înfior
de eternitatea acestei ierbi,
care nici moartea n-o spală...

Ea-mi crește
prin tulpini vorbitoare,
sub ceruri înalte
și mirosul ei intim
ascultă cum murim,
cum ne naștem,
de parcă ar fi mai mult
decât dragostea ce ne paște.

SPRE O MIOARĂ

*de la bunelul Petru Dănilă Burghiu
mi-au rămas două cărți sfinte: Biblia
și un volum de versuri al lui Mihai Eminescu,
volum pe care l-am avut și-l am
drept manual de limbă și de istorie.
Din paginile lui am înțeles că port în
sânge suflarea și caracterul latin al
limbii noastre... și tot de aici am aflat
că istoria neamului meu nu începe cu
ziua mea de naștere, nici cu ziua tatălui
meu, nici cu ziua bunelului meu,
dar vine de departe, de peste sute și mii de ani.
Întru pomenirea acestui manual de limbă și
istorie – poezia marelui Eminescu – și
întru memoria lui Dumitru Caraciobanu,
actorul și omul care m-a îndemnat
să scriu această cronică vegetativă.*

La muzeul de arte plastice
din orașul Moscova,
departe de țărâna dulce
cu graiu de Moldova,
printre roiuri de sculpturi,
între zeei și muritorii
imperiului roman,
am întâlnit chip de flăcău dac,
strămoș moldovean,
luat prizonier pe vremea
când domnea Traian.
Originalul sculpturii se află-n
muzeul din Vatican,
poate alături de-un sfânt,
poate alături de-un cardinal!?.
Aici, la Moscova, e același murmur
de frunză ce vede,
de doină ce crede,
cioplit de anonimul sculptor
cu zile și steaguri în urmă...
Aici, la Moscova, cu același gest
din secole coboară
de-a liniști (a câta oară?)
pe frunte și-n suflet de țară,
golul și orgoliul
stăpânilor de ieri, de azi, de mâine
cu împietrită și sfântă supunere!...

Da, învins și sfânt
pe acel, pe acest pământ...
dar demn de-al lui meleag
unde s-a născut, a iubit și-a luptat...
Pletele-i curg mândre pe umeri,
ca ale codrului vânturi și ramuri.
Barba e ca o lamă de plug,
gata să taie orișice jug.
Haina – o bucată de vale și munte
cu umbre de flori și cu umbre de ciute.
Mâinile, obosite, fără nici o strigare
se țin una pe alta,
ca la mama, ca la tata.
Fruntea îngândurată îl ține-n picioare –
lumânărică de plai,
iarbă de rai,
bulgăr de colind,
piatră c-am mai fost
fulger că mai sânt!

Și aud doină – din piatră
se dezghioacă.
Aud codrii cum se luptă
cu oștirile romane...
Aud Tirasu-n turbare –
oști de nourii poartă-n coarne...
Aud văile și munții,
aud oile și lupii
cum de patrie cuvântă!...
Și mă miră, mă-nspăimântă
comportarea lui,
a prizonierului,
în fața veacului,
în fața biruitorului,
dacă până și sculptorul
nu i-a frânt genunchiul, gâtul,
să-l închine
cât mai bine...
Cum de-a putut dacul
să nu-și ruineze sufletul,
neamul?...

Poate că Traian, domnitorul,
a dat poruncă sculptorului
să-i preamărească onorul
în fața poporului,
făcând un prizonier
din cântecele lui Homer?!.
Sau poate că șoaptele lui,
șoaptele dacului,
au cutremurat,
au îndrumat
inima artistului?..
Că nici pe-atunci
arta n-a fost numai din porunci,
nici copacul numai spini,
fără floare, rădăcini!..

O șoaptă numai...
Și ard gândurile,
Și mână privirile
spre o năzdrăvană mioară laie,
laie-bucălaie,
ce-a venit prin trăsnet și ploaie,
să-i spună că pe-ale lui meleaguri
apele n-au porți și maluri,
și mai toți frații daci
s-au însurat cu umbre de copaci,
și până vor naște miresele,
până s-or naște nepoții,
și noi cu toții, –
să-i răspundă veacului
și domnitorului
cu floare de sânge,
cu floare de inimă,
și cu mare nuntă
unde nimic nu se uită.

POVESTEA PĂMÂNTULUI DE-A FI

*monologul lui moș Afanasie Chiaburu, omul care
s-a întors din patru războaie pentru a crește povești prin grădinile noastre,
ale copiilor*

Duminica trecută
am cărat tot pământul
la mine-n casă.
Mai întâi și întâi
l-am așezat pe masă,
ca pe-o pâine –
să aibă copiii
drum înainte... prin mine.
Apoi, am crescut la păretare
nucul de la poartă.
Pe pereți și pe praguri –
de viață, de soartă –
cimbru, busuioc, coleandă...
iar la rădăcini – izvoare.
Apoi, trudit de lună și de floare,
am adormit lângă o stână
între ciobani cinstiți cu barbă sură,
să ascult din gura lor
povestea pământului de-a fi.
Dar n-am apucat să-i întreb,
să-i ascult...
De ploaie,
și că se strică vremea,
mi-au vorbit mai mult...
Că o pasăre neagră plutește prin aer
cu ciocul de mânie și fulger,
că se așteaptă războiul, potopul,
că lunecă valea și dealul
cu oameni cu tot...
Și m-a năvălit iarăși pământul...
Pe laiță,
sub icoană...
Pe vârful sabiei,
sub limbă,
pe lună,
sub soare...

În vară,
în toamnă,
în iarnă...
Și am viscolit,
l-am chemat lângă inimă
să se încălzească...
Dar, iată,
în răsăritul roșu și sfânt
al zilei de astăzi,
undeva în amiezi,
neluminate încă de-al meu pământ,
a pocnit moale un dangăt
și-am auzit după gratii
vrăbiile ciripind undeva
prin câmpii...

Iar în ușa aștepta nepotul,
să mă ducă cu dorul
într-o carte,
într-un zâmbet,
într-un suflet,
într-o vrere,
într-o durere,
că mă făcusem rece,
aspru
și negru,
dar și blând,
ca pământul...

VERSURI CĂTRE FIU

Prima lecție de istorie
am luat-o de la un bulgăr
de pământ

de pe moșia satului
pe care învățătorul
Ion Sebastian Rotaru
l-a scos din geantă,
ca pe-o carte
și i-a răsfoit paginile
vorovace

de glorie
și de memorie
de la Burebista încoace.

A doua lecție de istorie
am deprins-o de la ochii
și doinele mamei,
de la baladele și rănile
tatei,
care vin din piatra cu scoici
a mării Sarmatice
de sub tălpile noastre
goale.

A treia lecție de istorie
am nemuit-o din scrisoarea
unei mioare
care și azi o ține comoară
în iarbă, lângă icoană,
și unde păstorul ei
sub baltagul Siberiei
rânduri de zile îndură,
și-i scrie... colind... urătură:
“Iar tu de omor
Să nu le spui lor.
Să le spui curat
Că m-am însurat
Cu-o mândră crăiasă,
A lumii mireasă...”

A patra lecție de istorie
am trăit-o în căutarea
bobului de grâu
pe care un neghiob
prin anul...patruzeci și șase,
ni l-a măturat din pod
cu tot cu colb,
și tata
a dezbrăcat casa, ograda și inima
de toate abecedarele dragostei,
și a plecat să le vândă,
să ne aducă nouă, copiilor,
pâine, pâine...
Ca-n povestea lui Creangă.

A cincea lecție de istorie
am ascultat-o de la Luceafărul
care m-a adus în casa cuvântului,
unde izvoarele străvechi depun mărturie,
că noi toți,
și cei vii, și cei morți,
avem o datorie față de stele –
prea des dăm vina pe ele.

A șasea lecție de istorie
am petrecut-o spre răsărit
cu Nicolae Milescu Spătaru
și Cantemir...
cu Dostoevski, Cehov și Bunin...
ce mă împacă cu nepoții și bunii.

A șaptea lecție de istorie
suntem noi
cei care, azi,
sub plopul atomic,
pe-o margine de veac cutremurat
creștem pâine,
fortărețe de pace și de istorie.

A opta lecție de istorie
spânzură-ntr-o rână,
n-are zi în săptămână,
fiindcă e despre mușenia
și cenușa albă, neutronică,
în care nu-și are ogor
bulgărele nostru zburător.

